

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Anni Salminen

YLEISIMMÄT OPISKELIJAN JA VAS-
TAVALMISTUNEEN ELÄMÄÄN VAI-
KUTTAVAT VEROT

Liiketalous
2020

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Anni Salminen
Opinnäytetyön nimi	Yleisimmät opiskelijan ja vastavalmistuneen elämään vaikuttavat verot
Vuosi	2020
Kieli	suomi
Sivumäärä	59+1
Ohjaaja	Jukka Niittykoski

Tutkimuksen tehtävä oli saada vastaus tutkimusongelmaa ja -kysymykseen, kuinka hyvin Vaasan ammattikorkeakoulun 20–25-vuotiaat opiskelijat ja vastavalmistuneet ymmärtävät omia veroasioita. Tutkimuksen aihe syntyi omasta mielenkiinnosta veroja kohtaan ja tarpeesta saada tietoa niistä opiskelijoiden ja vastavalmistuneiden tietoisuuteen, sillä heillä ei ole varmasti yhtä kattavia tietoja aiheesta, kun työelämässä jo pitkään olleilla.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys koostuu yleisimmistä veroista, jotka opiskelijoiden ja vastavalmistuneiden elämään vaikuttaa. Työssä käydään läpi yleisesti verotusta, ansiotulojen verotusta, pääomatuloja ja niiden verotusta sekä muutama muu vero ja verotuksellinen aihe, jotka on hyvä tietää. Tutkimus on toteutettu kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena ja aineisto on kerätty sähköisellä tutkimuslomakkeella.

Tutkimuksen tulokset yllättivät positiivisesti. Tutkimuksen keskeisimpänä havaintona oli vastaajien melko hyvä tiedon taso veroista sekä tarve opettaa henkilöverotuksesta enemmän koulussa, sillä tällä hetkellä vastaajista suurimman osan tiedot oli hankittu vanhemmilta tai itse tutkimalla.

Avainsanat	verot, verotus, henkilöverotus, ansiotulojen verotus, pääomatulovero
------------	--

ABSTRACT

Author	Anni Salminen
Title	Taxes that has the most effect on students' and just graduated students' life
Year	2020
Language	Finnish
Pages	59+1
Name of Supervisor	Jukka Niittykoski

The purpose of this thesis was to study the stage of Vaasa University of Applied Sciences 20–25 years old students' and just graduated students' knowledge of their own taxation. The subject was born of my own interest on taxation and knowing that not all know everything they need to know about the subject.

The theory of the thesis is about the most common taxes that has effect on students' and just graduated students' life. The taxes that is handled in the theory are taxation in general, earned income taxation, investment income taxation and some other taxes that might be helpful to know. The research is made as quantitative research. The research was executed in an electric questionnaire.

The results of the research surprised positively. Most noticeable results were that the stage of knowledge was quite good in general and almost everyone wanted taxation being taught more at school because now the most answers were that the knowledge came from parents.

Keywords   tax, taxation, personal taxation, earned income tax, investment income tax

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	7
2	YLEISESTI VEROTUKSESTA	9
	2.1 Veron määritelmä.....	9
	2.2 Verotuksen tavoitteet	9
	2.3 Verovelvollisuus	10
	2.4 Verovelkasuhde.....	11
	2.5 Veroasteet	11
	2.5.1 Brutto- ja nettoveroasteet	12
	2.5.2 Verovelvolliskohtaiset veroasteet	13
3	ANSIOTULOT	14
	3.1 Ansiotulon määritelmä.....	14
	3.2 Palkkatulot	15
	3.3 Luontoisedut	16
	3.4 Opintoraha.....	17
	3.5 Verokortti.....	17
	3.6 Vähennykset.....	18
	3.6.1 Matkakustannukset asunnon ja työpaikan välillä.....	18
	3.6.2 Työasuntovähennys.....	20
	3.6.3 Kunnallisverotuksen opintorahavähennys	20
	3.6.4 Työtulovähennys	21
4	PÄÄOMATULOT.....	22
	4.1 Pääomatulon määritelmä.....	22
	4.2 Osinkotulot.....	22
	4.3 Osakesäästötili	24
	4.4 Korkotulot.....	26
	4.5 Vuokratulot	28
	4.6 Vähennykset.....	29
5	MUUT VEROT	30
	5.1 Perintövero.....	30

5.1.1	Luopuminen perinnöstä.....	30
5.1.2	Luopuminen testamentista	31
5.1.3	Osittainen luopuminen perinnöstä ja testamentista.....	31
5.2	Lahjavero	31
5.3	Varainsiirtovero	32
5.3.1	Ensiasunnon varainsiirtoverovapaus	33
5.4	Oman asunnon luovutusvoiton verovapauden sääntely.....	34
6	TUTKIMUS	37
6.1	Tutkimusmenetelmä ja -joukko	37
6.2	Aineiston kerääminen	38
6.3	Tutkimuksen toteutus.....	39
7	TUTKIMUKSEN TULOKSET.....	40
7.1	Vastaajien pohjatiedot.....	41
7.2	Yleiset tiedot veroista	43
7.3	Ansiotulojen verotus ja verokorttiin liittyvät kysymykset.....	44
7.4	Verovähennykset.....	47
7.5	Pääomatulojen verotus	49
7.6	Perintö- ja lahjavero	49
7.7	Oman asunnon myyntiin ja ostoon liittyvät verosäännökset	51
7.8	Kysymykset henkilöverotuksen opetuksesta koulussa	52
8	YHTEENVETO JA POHDINTA.....	54
8.1	Keskeisimmät tulokset	54
8.2	Tutkimuksen luotettavuus	55
	LÄHTEET	57
	LIITTEET	60

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Tuloverotaulukko 2020. (Verohallinto 2019h.).....	16
Kuvio 2. Kulkuneuvokohtaiset vähennykset matkakuluvähennyspäättöksen mukaisesti 2019–2020. (Verohallinto 2019d.).....	21
Kuvio 3. Pääomatulon veroprosentti. (Verohallinto 2020b.)	23
Taulukko 1. Ikä.....	44
Taulukko 2. Sukupuoli.....	44
Taulukko 3. Opiskeltava alat.	45
Taulukko 4. Käy/ ei käy opintojen ohella töissä.....	45
Taulukko 5. Vuositulot.	46
Taulukko 6. Tiedot veroista asteikolla 1-7 (1= En tiedä mitään veroista, 7= Tiedän paljon veroista).....	47
Taulukko 7. Vastaajien tietoisuus veroprosentistaan ja tulorajastaan.	48
Taulukko 8. Veronpalautukset ja maksetut jäännösverot eli mätkyt.....	48
Taulukko 9. Vastaajien tietoisuus veroprosentistaan saadessaan mätkyjä.	49
Taulukko 10. Veroprosentin muutos kesken vuoden.	49
Taulukko 11. Muutosverokortin tilaaminen.	49
Taulukko 12. Esitätetyt veroilmoituksen muutokset.	50
Taulukko 13. Verovähennykset ja oikeus verovähennyksiin.	51
Taulukko 14. Haetut ja saadut verovähennykset.	51
Taulukko 15. Pääomatulot ja niiden verotus.	52
Taulukko 16. Perintö- ja lahjaveron maksu.	53
Taulukko 17. Milloin perintö- ja lahjaveroja maksetaan.....	54
Taulukko 18. Varainsiirtovero ja verovapaa myynti.	55
Taulukko 19. Oman asunnon osto ja myynti.	55
Taulukko 20. Henkilöverotuksen opetus koulussa.	56

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aihe syntyi omasta kiinnostuksesta verotusta kohtaan ja halusta lisätä opiskelijoiden ja vastavalmistuneiden tietoisuutta yleisesti verotuksesta sekä heidän maksamistaan veroista. Tämän tapainen yhteen koottu tietopaketti olisi myös ollut itselle iso apu joissakin tilanteissa, kuten verovähennyksiin liittyvissä kysymyksissä. Toki kaikki tieto on löydettävissä netistä tai kirjoista, mutta se vaatii paljon enemmän kiinnostusta ja aikaa kuin monella opiskelijalla on, joten toivottavasti tämä opinnäytetyö helpottaa vastaavissa tilanteissa itseä ja muita.

Opinnäytetyön tarkoitus on toimia helposti ymmärrettävänä ja kattavana tietopakettina veroista opiskelijoille ja vastavalmistuneille, jotka eivät välttämättä ole omaan verotukseensa sen enempää perehtyneet. Työhön on koottu opiskelijoiden ja vastavalmistuneiden yleisimmät tulot, niiden verotus, mahdolliset vähennykset, sekä muut verot, kuten perintö- ja lahjavero. Tämän paketin avulla opiskelijat ja yleisesti muutkin nuoret aikuiset pystyvät tulkitsemaan omia verojaan ja olisivat perillä omista veroistaan sekä näin ollen myös osasta omaa talouttaan.

Tutkimuskysymys on mitä opiskelijoiden ja vastavalmistuneiden tulisi tietää verotuksesta. Tässä tutkimuksessa kootaan kaikkein hyödyllisimmät tiedot veroista autamaan isointa osaa kohderyhmää koskeviin kysymyksiin. Tietämys veroista on tärkeää opiskelijoille ja työelämän alkutaipaleella oleville nuorille aikuisille, sillä suurin osa heistä siirtyy viimeistään opiskeluiden jälkeen työelämään, sekä hankkii omaisuutta jossakin muodossa ja näin tulee olemaan tekemisissä verojen kanssa entistä enemmän. Tutkimuskysymyksen vastauksesta on hyötyä myös jo työelämässä opiskeluiden ohella oleville opiskelijoille sekä vastavalmistuneille. Tutkimuksesta on myös apua tilanteessa, jossa henkilöllä on pääomatuloja tai suunnitelmassa hankkia niitä.

Opinnäytetyön ensimmäisessä luvussa on johdanto opinnäytetyöhön, ja siinä kerrotaan työn sisällöstä lyhyesti. Toisessa luvussa kerrotaan verotuksesta yleisesti, kuten verojen maksun syitä ja tavoitteita sekä verovelvollisuudesta. Myös välittömät ja välilliset verot käydään läpi toisessa luvussa. Kolmannessa luvussa käydään tarkemmin läpi ansiotulojen ja luontoisetujen verotus, verokortti sekä ansiotuloista

tehtävät vähennykset. Neljäs luku taas on yleisimmistä opiskelijoiden pääomatu-loista ja niiden verotuksesta. Viidennessä luvussa käydään muut mahdolliset verot, kuten perintövero, lahjavero sekä oman asunnon hankintaan ja myyntiin liittyviä verotuksellisia seikkoja. Kuudennessa luvussa on tutkimus ja sen läpikäyminen. Viimeinen luku on yhteenvetoa ja yleistä pohdintaa aiheesta sekä tutkimuksen tu-loksista sekä työn luotettavuudesta.

Työn tutkimusosuudessa tutkitaan Vaasan ammattikorkeakoulun 20–25-vuotiaiden opiskelijoiden sekä vastavalmistuneiden tietoisuutta yleisesti veroista sekä omista veroasioistaan. Tutkimus on toteutettu määrällisenä eli kvantitatiivisena tutkimuk-sena. Tutkimusryhmä on rajattu omaan elämäntilanteeseen sopivaan ryhmään, sillä opiskelijat ja juuri työelämään astuneet nuoret aikuiset eivät vielä välttämättä tiedä veroista niin paljon kuin työelämässä kauan olleet sekä jotain isompaa omaisuutta tai varallisuutta omistavat henkilöt.

2 YLEISESTI VEROTUKSESTA

Niskakangas (2014, 13) on kuvannut veroa seuraavasti: ”Verot ovat rahasuorituksia, jotka julkinen yhdyskunta sille kuuluvan vallan nojalla yksipuolisesti velvoittaa hallintoalamaiset suorittamaan.” Tässä luvussa käydään yleisesti läpi verotusta, verotuksen tavoitteita sekä verovelvollisuutta.

2.1 Veron määritelmä

Wikström, Ossa ja Urpilainen (2015, 31) ovat määrittäneet veron määritelmän seuraavalla tavalla: ”Vero on rahasuoritus yksityisestä taloudesta julkiseen talouteen.” Verot eivät ole korvauksia tai etuja yksittäisistä eduista tai oikeuksista, vaan ne käytetään yleisiin menoihin, joita syntyy julkisyhteisössä. Tällä tavalla verot eroavatkin maksuista, jotka yleisesti suoritetaan saatua tuotetta tai palvelua vastaan. Verot ja maksut eroavat siis selvästi käytännössä toisistaan, vaikka osa veroista saattaa olla maksuiksi nimettyjä, kuten työntäjän maksama sosiaaliturvamaksu. Joiltain osin rajanveto on tehty melko muodollisesti. Esimerkkinä tästä on lait, sillä kaikki veroiksi laissa määritellyt suoritukset ovat veroja. Myös veron kriteerit täyttävät maksut ovat veroja. Verotuksen avulla yli 40 prosenttia kansalaisten tulosta saadaan siirrettyä julkisen sektorin käyttöön. Tällä tavoin julkinen sektori rasittaa eli verottaa yksityistä taloutta. Suomessa on noin 40 erilaista veroa, joista osaa nimitetään maksuiksi. (Wikström ym. 2015, 31,33,45,59.) Verohallinnon (2020d) mukaan veroilla yhteiskunta maksaa julkiset palvelut, kuten terveydenhoito, koulutus, päivähoido, opiskelu, maanpuolustus, liikenneväylät sekä yhteiset rakennukset, kuten uimahallit. (Verohallinto 2020d).

2.2 Verotuksen tavoitteet

Ensisijainen verotuksen tavoite on rahoittaa julkisen sektorin toimintaa. Julkisen sektorin rahoitus tuleekin pääasiassa veroista ja veronluonteisista maksuista. Verotuksella voidaan myös pyrkiä tasaamaan eri tuloeroja kansalaisten kesken. Tästä esimerkkinä ansiotulojen progressiivinen verotus sekä perintö- ja lahjaveron progressiivisuus. Verotuksen asuntopoliittisena toimenä on asunnosta olevan velan koron vähennysoikeus. Verotuksella on myös sosiaalipoliittisia tehtäviä, minkä

vuoksi useat sosiaalietuudet ovat verovapaita. Sosiaalipoliittiset tehtävät ovatkin verrattavissa sosiaalitukien kanssa. Verotuksella on terveystaloudellisia tavoitteita, kuten tupakkaan ja alkoholiin kohdistuva tuntuva verotus. Verotus toimii myös automaattisena suhdanteiden tasaajana. Verotuksen avulla pyritään myös kasvattamaan työllisyyspoliittisia tavoitteita, esimerkiksi kotitalousten ajatellaan työllistävän kotitalousvähennyksen avulla matalasti palkattua väkeä. Verotuksellisten keinojen avulla voidaan myös vaikuttaa ympäristöpoliittisiin toimiin yhä kasvavissa määrin esimerkiksi jäteveron sekä polttoaineiden ja muun energian sekä sähkön verotuksella. Verotuksen kulttuuripoliittisia toimia ja tavoitteita ovat esimerkiksi työnantajien tarjoamat kulttuuri- ja liikuntaseteleiden verovapaus. Koulutuspoliittisia tavoitteita verotuksessa edustaa esimerkiksi opintorahavähennys. (Myrsky & Rabinä 2014, 17; Niskakangas 2014, 15–17.)

Verotus voi olla joko ohjaavaa tai neutraalia. Verotuksen ohjaavalla vaikutuksella tarkoitetaan sitä, että verotuksella voidaan pyrkiä estämään tai kannustamaan jokinlaista toimimista. Neutraalisuustavoite taas tarkoittaa vapaamielisen käsityksen mukaan julkisen vallan vähäistä puuttumista vapaassa markkinataloudessa, jolloin talous toimisi parhaiten. Verotuksen ollessa neutraalia, yksityinen sektori voi valita käyttäytymisensä ja kulutustottumuksensa vapaammin vaihtoehtojen ollessa verotuksesta riippumattomia. Neutraalia verotusta käytetään pääomatulojen verotuksessa yhtenäisellä verotuksella. Neutraalin verotuksen ei katsota vaikuttavan verovelvollisten valintoihin eikä se vääristä voimavarojenkohdentumista. (Niskakangas 2014, 17.)

2.3 Verovelvollisuus

Verovelvollisuuden lähtökohtana on että jokainen luonnollinen ja oikeushenkilö on verovelvollinen. Verovelvollisia ovat luonnolliset henkilöt sekä yhteisöt. (Myrsky ym. 2014, 38). Selkeästi tärkein verovelvollisryhmä on luonnolliset henkilöt, mutta tärkeimpiä verovelvollisia yhteisöjä ovat osakeyhtiöt. Suurin osa luonnollisista henkilöistä on palkansaajia, mutta myös eläkeläisten osuus on kasvamassa. (Wikström ym. 2015, 46, 62). TVL 9§:n mukaan Suomessa verovuonna asuvan luonnollisen henkilö katsotaan olevan yleisesti verovelvollinen, eli velvollinen maksamaan

Suomesta ja muualta saamistaan tuloista verot Suomeen. Ulkomailla asuva luonnollinen henkilö on taas rajoitetusti verovelvollinen, eli hän on velvollinen maksamaan Suomeen verot ainoastaan Suomesta saamistaan tuloista. (TVL 1992/1535, 9§.)

2.4 Verovelkasuhde

Verotukseen liittyy myös verovelkasuhde, jonka sisältönä on verojen suorittamisvelvollisuus. Verovelkasuhde syntyy veronmaksuvelvollisuutena, kun verolaissa määritelty tunnusmerkistö täyttyy. Veronmaksuvelvollisuus syntyy lain nojalla. Verovelkasuhteen osapuolina ovat veronsaaja ja veronmaksaja. Veronsaajina on valtio, kunnat, seurakunnat, Kansaneläkelaitos (Kela), metsänhoitoyhdistykset sekä metsäkeskukset. Myös Euroopan unioni on saajana tullien osalta sekä lähellä sitä arvonnäisäverotuksen osalta. (Wikström ym. 2015, 46.)

Verotuksen toimittamiseksi kutsutaan tapahtumaa, jossa määritellään verovelan täsmällinen suuruus. Tämän voi tehdä joko viranomainen tai verovelvollinen. Veron määrä lasketaan ja pannaan maksuun verotusta toimittaessa viranomaisen tai verovelvollisen toimesta. Tämän jälkeen maksettavan veron määrä on täsmällisesti määrätty. Näin ”lukittu” verovelka on kuin yksityishenkilön ottama laina pankista. Verovelkasuhde päättyy normaalisti siihen kun velka maksetaan. Jos velkaa ei maksa omatoimisesti, peritään verot ulosottoimin. (Wikström ym. 2015, 47.)

2.5 Veroasteet

Verojen eli rahasuoritusten siirtämistä yksityiseltä sektorilta julkiselle mitataan veroasteilla. Veroasteilla mitataan yhteiskunnallisten mittasuhteiden ja maksujen aiheuttamaa verorasitusta. Veroasteilla tarkoitetaan maksettuja veroja suhteessa käytävissä oleviin tuloihin. Tämän avulla kuvataan verotuksen merkitystä kansantaloudelle sekä julkisen sektorin rahoituksella aiheutettua rasitusta verovelvollisille. Veroasteita pystytään muodostamaan eri tavoilla. Asteita voidaan laskea objektiivisesti esimerkiksi kansantalouden suureiden avulla tai subjektiivisesti yksittäisiin verovelvollisiin tai verovelvollisryhmiin liittyvien seikkojen avulla. Objektiivisten

laskelmien katsotaan soveltuvan parhaiten määrittämään yhteiskunnallisia mittasuhteita. (Wikström ym. 2015, 59.)

2.5.1 Brutto- ja nettoveroasteet

Kokonais- tai bruttoveroaste eli kokonaisverokertymän kansantuoteosuus kuvaa objektiivista tarkastelutapaa. Verojen ja veronluonteisten maksujen määrää verrataan Suomen bruttokansantuotteeseen (=BKT) eli Suomessa tuotettujen tavaroiden ja palveluiden kokonaismäärään, jota oikaistaan erotuksella, joka syntyy tavaroiden ja palveluiden viennistä ja tuonnista. Verojen prosenttiosuus BKT:sta toimii vertailulukuna. Eli yksinkertaisemmin sanottuna Wikströmin ym. (2015, 61) mukaan bruttoveroaste mittaa verojen ja sosiaaliturvamaksujen summaa suhteessa bruttokansantuotteeseen. Bruttoveroasteella kuvataan julkiseen talouteen tapahtuvaa resurssien ”kokonaisvirtaamaa”. Mittaustapaa pidetään yksipuolisena, mutta tärkeänä. Tärkein huomio liittyy siihen, että ostovoiman eli rahan katsotaan liikkuvan molempiin suuntiin, sillä resursseja liikkuu julkiselta taloudelta yksityiselle. Esimerkkinä tästä valtion avustus elinkeinoelämälle sekä kotitalouksille tapahtuvat sosiaaliset tulonsiirrot. (Wikström ym. 2015, 59–60.)

Kun otetaan mukaan tarkasteluun tulonsiirrot julkiselta sektorilta yksityiselle, siirtyään nettoveroasteeseen bruttoveroasteesta. Muuten mittaustapa on samanlainen kuin bruttoveroasteessa, mutta tässä kuitataan yksityisen ja julkisen talouden resurssien liikkuminen toisiaan vastaan eli netotetaan. Nettoveroaste mittaa julkiselle sektorille tulevia nettotulonsiirtoja yksityiseltä sektorilta. Tulonsiirrot julkiselta sektorilta yksityiselle ovat merkittäviä määrältään, sillä niiden taustalla ovat esimerkiksi tulonsiirrot, jotka johtuvat työttömyydestä. Nettoveroaste siis kuvaa julkisella sektorilla tapahtuvaa kulutusta suhteessa bruttokansantuotteeseen. (Wikström ym. 2015, 60–61.)

Brutto- ja nettoveroasteen välinen erotus nähdään siirtona julkisesta taloudesta yksityiseen ja sitä voidaan kuvata eri tavoin, kuten hyvinvointivaltion näkökulmasta, jolloin erotus muodostaisi hyvinvointivaltiollisen budjetin. Tätä näkökulmaa kui-

tenkin heikentää se, että kaikkia tulonsiirtoja julkisesta taloudesta yksityiseen talouteen ei tehdä hyvinvointivalttiollisin perustein, esimerkkinä valtion velan hoitokulut. (Wikström ym. 2015, 61.)

2.5.2 Verovelvolliskohtaiset veroasteet

Tutkittaessa veroasteita puhtaasti objektiivisesti ja olettamalla kaikilla verovelvollisilla olevan sama asema, ei saada oikeaa kuvaa verotuksen aiheuttamasta rasisituksesta. Tämän takia tuleekin ottaa huomioon erilaiset olosuhteet verovelvollisten tai verovelvollisryhmien välillä. Tämä pystytään toteuttamaan laskelmilla, joissa otetaan vertailuun verovelvollisen maksamat verot heidän käytettävissä oleviin tuloihin. Tärkein verovelvollisryhmä muodostuu luonnollisista henkilöistä, joista suurin osa on palkansaajia. Eläkeläisten osuus on myös kasvamassa. Luonnolliset henkilöt maksavat välittämiä veroja eli tuloveroja käytettävissä olevista veronalaisista tuloistaan. (Wikström ym. 2015, 71.)

Palkansaajat maksavat lisäksi tavaroiden ja palveluiden hintoihin sisältyvää veroa hyödykkeitä hankkiessaan ja näin ollen verot myös nostavat hyödykkeiden ja palveluiden hintoja. Tärkein näistä veroista on arvonlisävero, ja se kattaakin ison osan hyödykkeistä ja on keskeisimpien hyödykkeiden osalta 24, 14 tai 10 prosenttia. Jos lasketaan palkansaajan tuloverot ja hyödykkeistä maksamat verot yhteensä, voi verojen osuus nousta samalle tasolle kuin bruttoveroaste. Palkansaajan veroasteen noustessa helposti yli bruttoveroasteen, kertoo se verojärjestelmän kokonaisrasituksen lepäävän suurelta osin palkanmaksajien harteilla. Jos palkansaajan veroaste lasketaan näin, muodostaa vastinparin bruttoveroaste. Jos palkansaajan veroaste laskettaisiin vastaamaan nettoveroastetta, edellyttäisi se palkansaajille julkiselta sektorilta tulevien tulonsiirtojen selvittämistä ja kuittaamista maksettuja veroja vastaan. (Wikström ym. 2015, 71.)

3 ANSIOTULOT

Tässä luvussa syvennyttään erilaisiin ansiotuloihin ja niiden verotukseen sekä ansiotuloista tehtäviin vähennyksiin.

3.1 Ansiotulon määritelmä

Ansiotuloiksi määritellään Wikströmin ym. kaikki muut tulot paitsi TVL 32§:ssä määritellyt pääomatulot. (Wikström ym. 2015, 199). Veronalaista ansiotuloa on Myrskyn ym. (2014, 299) mukaan muun muassa työsuhteen perusteella saatu palkka ja siihen rinnastettavat tulot sekä erilaisina sosiaalietuuksina saatavat tulot. Tyypillisimpiä ansiotuloja ovatkin palkkatulot, jotka saadaan työsuhteen perusteella ja työtuloon rinnastettavat tulot, eläkkeet sekä näiden tulojen sijasta saadut korvaukset ja etuudet. (Wikström ym. 2015, 200). Keskeinen tuloverojärjestelmän lähtökohta on Myrskyn ym. (2014, 98) mukaan seuraava: ”tulo on ansiotuloa, jos sitä ei nimenomaisesti voida pitää varallisuudesta kertyneenä tulona ja siten pääomatulona”.

TVL 1§:n mukaan ansiotuloista suoritetaan veroa valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle. TVL 32§:n mukaan puhdas ansiotulo syntyy, kun ansiotulosta vähennetään luonnolliset vähennykset. Valtionverotuksen verovuoden ansiotulo saadaan laskettua vähennettäessä puhtaasta ansiotulosta vähennykset, jotka tehdään valtionverotuksessa. Kunnallisverotuksen verovuoden tulo saadaan vähentämällä kunnallisverotuksessa tehtävät vähennykset puhtaasta ansiotulosta. Valtionverotuksen sekä kunnallisverotuksen verotettava ansiotulo saadaan laskettua vähentämällä verovuoden tuloista tappiot, jotka on vahvistettu aikaisempien vuosien ansiotulolajeista. (TVL 1992/1535, 1§, 30§).

Verovelvolliset suorittavat tuloveroa verotettavasta ansiotulosta progressiivisen tuloveroasteikon mukaisesti, kuten Kuviossa 1 on kuvattu. Jokaiselta vuodelta toimitettavasta ansiotulon verotuksessa käytettävästä veroasteikosta säädetään erikseen. (TVL 1992/1535, 124§). Tuloveron merkitys on Niskakankaan (2014, 24) mukaan näkökulmasta riippumatta suurin, sillä sen tuotto on veronsaajille suurin, se vaikut-

taa eniten kansalaisten taloudelliseen asemaan sekä sillä on huomattavia kansantaloudellisia vaikutuksia. Tulovero jaetaan valtiolliseen ja kunnalliseen tuloveroon, jotka kuitenkin peritään samassa vaiheessa. Valtionvero on progressiivinen ja lähökohtaisesti kunnallisvero on suhteellinen. (Niskakangas 2014, 24.)

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
18 100–27 200	8,00	6,00
27 200–44 800	554,00	17,25
44 800–78 500	3 590,00	21,25
78 500–	10 751,25	31,25

Kuvio 1. Tuloverotaulukko 2020. (Verohallinto 2019h.)

3.2 Palkkatulot

Palkaksi määritellään verotuksessa Myrskyn ym. (2014, 299) mukaan kaikenlaisia työsuhteeseen perustuvia suorituksia ja etuja. Tavallisimmin palkat maksetaan rahana. Usein työsuhteessa saadaan myös rahanarvoisia etuuksia eli luontoisetuja. (Wikström ym. 2015, 200.)

Ennakkoperintälain 13§:n (EPL 1996/1118) mukaan palkaksi on määritelty kaikenlainen työ- tai virkasuhteesta saatu palkka, palkkio, etuus tai korvaus. Palkkatuloa on kaikki edellä mainitut tulot, jotka saadaan sellaisesta työstä, virasta tai toimesta, joka suoritetaan korvausta vastaan tehtävän antajalle, esimerkiksi työnantajalle. Palkkaa katsotaan olevan myös kaikenlaiset lisät kuten ikälisä, kalliinpaikanlisä ja syrjäseutulisa sekä esimerkiksi bonukset ja joulurahat. Myös asuntoetu, ravintoetu

ja muut luontoisetuudet sekä veronalaiset henkilökuntaedut ovat palkkaa. Myös irtisanomisajan palkka, lakkautuspalkka ja ilman asiallista perustetta tapahtuneesta irtisanomisesta maksettu korvaus luetaan palkaksi. (EPL 1996/1118.)

Työnantaja on vastuussa palkansaajan ennakonpidätyksen toimittamisesta sekä maksamisesta. Työnantaja toimittaa ennakonpidätyksen verokortin ennakonpidätysprosentin mukaan. Kuitenkin ennen ennakonpidätyksen toimittamista työnantaja voi korvata palkansaajan vaatimuksesta työstä kertyneet ja välittömästi johtuvat kustannukset tai vähentää kustannusten osuuden. Tällaisia kustannuksia voivat EPL 15§:n (1996/1118) mukaan olla ”työvälineistä sekä valmistus- ja tarveaineista aiheutuneet menot, matka- ja edustusmenot sekä muut palkansaajalle työn suorittamisesta välittömästi aiheutuneet menot”. Palkansaajan tulee esittää työnantajalle aiheutuneista kustannuksista selvitys ja jos selvitystä ei voi pitää luotettavana, arvioidaan kustannukset vastaavissa tilanteissa syntyvien kustannusten suuruisiksi. Työnantajan vähennettäviä tai korvattavia maksuja ei kuitenkaan ole työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut, työttömyyskassamaksut eikä ammattikirjallisuudesta syntyneet maksut. (EPL 1996/1118.)

3.3 Luontoisedut

Luontoisedut verotuksessa tarkoittavat työnantajan muuten kuin rahana suoritettavaa korvausta palkansaajalle. Luontoisetujen katsotaan näin ollen olevan työnantajan järjestämiä ja maksamia hyödykkeitä, eli tavaroita tai palveluja, jotka työnantaja antaa palkansaajan käyttöön. Palkansaaja saa kuitenkin vain käyttöoikeuden hyödykkeisiin, jotka kuuluvat luontoisetuihin, eikä hyödykkeiden omistusoikeus täten siirry palkansaajalle. Luontoisetuna olevien hyödykkeiden tulee olla työnantajan omistamia ja hallitsevia. Jos taas palkansaaja ostaa itse hyödykkeitä, joista työnantaja korvaa syntyneet kustannukset, eivät ne ole verotuksessa luontoisetuja vaan niiden arvo on osa rahapalkkaa. (Myrsky ym. 2014, 304.)

Useimmissa tilanteissa luontoisedut ovat jatkuvia tai säännöllisesti toistuvia, kuten jatkuvassa käytössä oleva asunto-, auto- tai puhelinetu. Luontoisedut voivat kuitenkin olla myös kertaluontoisia tai satunnaisia, esimerkiksi palkansaajan käyttäessä työnantajan omistamaa autoa. Etujen jaottelulla jatkuviin ja säännöllisesti toistuviin

sekä satunnaisiin on merkitystä ennakonpidätyksen toimittamisen kannalta. (Myrsky ym. 2014, 305.)

TVL 64§:n (TVL 1992/155) mukaan ”Työnantajalta saatu luontoisetu on veronalaista ansiotuloa ja arvioidaan käypään arvoon”. Luontoisetujen vuosittaisen käyvän arvon laskentaperusteen määrää Verohallinto. Verohallinnon päätös luontoiseduista annetaan kullekin vuodelle verovuotta edeltävän vuoden lopulla. Päätöksessä on yleisimpien luontoisetujen vahvistetut arvot. Yleisimmiksi luontoiseduiksi katsotaan asuntoetu, autoetu, ravintoetu ja puhelinetu. Luontoisedut, joiden arvoa ei ole päätöksessä mainittu, käytetään niiden käypää arvoa. Luontoisetuarvoja käytetään ainoastaan edun ollessa osa työntekijän palkkaa. (Myrsky ym. 2014, 305).

Luontoisedun katsotaan olevan sen verovuoden tuloa, jolloin se on saatu. Jos luontoisetu on ilmoitettu kertymiskuukauden seuraavan kuukauden tuloksi seuraavalle vuodelle, on se seuraavan vuoden tuloa. (TVL 1992/1535, 64§). Luontoisedut ovat joko vastikkeettomia tai vastikkeellisia. Etujen ollessa vastikkeellisia, työntekijä maksaa edun arvon tai osan siitä takaisin työnantajalle. Tässä tilanteessa ansiotuloksi lasketaan erotus, joka syntyy luontoisedun arvon ja maksetun vastikkeen väliin jäävästä osuudesta. (Wikström ym. 2015, 200).

3.4 Opintoraha

Opintoraha on veronalaista tuloa. Jos verovelvollisella ei kuitenkaan ole opintorahan lisäksi muilta veronalaisista tuloja, opintorahasta ei peritä ennakonpidätystä. Se täytyy kuitenkin ottaa huomioon muiden tulojen ennakonpidätyksessä, mikäli on muita veronalaisia tuloja. (Kela 2019.)

3.5 Verokortti

Verohallinnon (2019i) mukaan: ”Verokortti on asiapaperi, joka kertoo veroprosenttisi”. Verokorttia tarvitaan aina, jos verovelvollisella on tuloja. Verokortista selviää, kuinka paljon verovelvollinen tuloistaan maksaa veroa. Verokortti tulee näyttää tai toimittaa siitä kopio työnantajalle. Kela saa yleensä verokortin suoraan verottajalta.

Verohallinto toimittaa joka vuosi uuden verokortin tammikuussa paperisena versiona kotiin ja sähköinen verokortti on saatavilla OmaVero-palvelussa internetissä. Uuden verokortin voi tilata OmaVero-palvelusta internetistä. OmaVero-palvelussa voi hoitaa liki kaikki veroasiat, esimerkiksi katsoa millainen verokortti on sillä hetkellä tai tilata kokonaan uuden verokortin. OmaVero-palvelussa voi myös tehdä muutoksia esitetyyn veroilmoitukseen. (Verohallinto 2019i.)

3.6 Vähennykset

Menoista, jotka johtuvat ansiotulon hankkimisesta, voidaan tehdä vähennyksiä. (TVL 1992/1535, 93§). Palkkatulostaan verovelvollinen on oikeutettu vähentämään TVL 95§:n (TVL 1992/1535) mukaan:

- tulonhankkimisvähennyksenä 750 euroa, kuitenkin vähennyksen ollessa enintään palkkatulon verran.
- työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut sekä työttömyyskassamaksut ovat vähennyskelpoisia.
- asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset ovat myös vähennyskelpoisia, kunhan ne ovat TVL 93§:n mukaan vähennyskelpoisiksi määriteltä.
- työtä varten vuokratusta asunnosta saa vähentää 450 euroa, kunhan asunto on yli 100 kilometrin päässä verovelvollisen vakituisesta asunnosta ja varsinaisesta työpaikasta.

3.6.1 Matkakustannukset asunnon ja työpaikan välillä

Matkakustannukset asunnolta työpaikalle ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan, luetaan ansiotulon hankkimiseen kuuluviin menoihin. Matkakustannuksia voidaan vähentää enintään 7000 euroa (TVL 1992/1535, 93§) ja vain omavastuuosuuden 750 euroa ylittävältä osuudelta. Jos halvimaksi kulkuneuvoksi määritetään muu kuin julkinen kulkuneuvo, laskettaessa vähennystä tulee ottaa huomioon kustannusten kohtuullinen lisäys, joka kulkuneuvon käytöstä työmatkoihin johtuu. Verohallinto määrää vähennysten laskentaperusteista vuosittain. (TVL 1992/1535, 93§.)

Halvimpana matkustustapana pidetään yleensä julkista liikennettä. Matkakulujen määrään vaikuttaa kulkuneuvo, lippujen hinnat sekä työaika. Matkakulut tulee laskea halvimman käytettävissä olevaan lippuhinnan mukaan, vaikka olisi hankkinut jonkin muun lipun tai kulkenut matkan omalla autolla. Jos matkan voi tehdä useammalla eri julkisella kulkuneuvolla, eli matkan voi tehdä esimerkiksi joko junalla tai linja-autolla, lasketaan vähennys halvimman vaihtoehdon mukaan. (Verohallinto 2020a.)

Vähennykseen oikeuttava matka voidaan tehdä joissakin poikkeustapauksissa myös muuta kuin julkista kulkuneuvoa käyttäen. Tämän kaltaisia poikkeustapauksia ovat Verohallinnon (2020a) mukaan seuraavat:

- Ei ole mahdollisuutta käyttää julkista kulkuneuvoa, sillä sitä ei ole käytettävissä
- Esimerkiksi linja-autoasemalta asunnolle on vähintään kolmen kilometrin kävelymatka yhteen suuntaan.
- Meno-paluu matkan odotusaika, esimerkiksi julkisen kulkuneuvon vaihto on yhteensä vähintään kaksi tuntia
- Matkan alku tai päättyminen tapahtuu yöllä kello 0.00–5.00.

Jos halvimpana vaihtoehtona pidetään muuta kuin julkista kulkuneuvoa, lasketaan vähennys matkakuluvähennyspäättöksen mukaisesti (TVL 93§). 2019–2020 vähennysten määrät ovat seuraavat Kuvion 2 mukaan:

oma auto	0,25 euroa kilometriltä
työsuhdeauto	0,19 euroa kilometriltä
moottoripyörä ja kevyt nelipyörä	0,16 euroa kilometriltä
mopo	0,09 euroa kilometriltä
polkupyörä	85,00 euroa vuodessa

Kuvio 2. Kulkuneuvokohtaiset vähennykset matkakuluvähennyspäättökseen mukaisesti 2019–2020. (Verohallinto 2019d.)

3.6.2 Työasuntovähennys

Verovelvollinen saa vähentää tulonhankkimiskuluina varsinaisen työpaikan sijainnin takia vuokraamastaan työasunnosta 450 euroa jokaista täyttä kalenterikuukautta kohden, jolloin hänellä on ollut kaksi asuntoa. Kuitenkin ollakseen oikeutettu vähennykseen erovelvollisen tulee asua vakituisesti puolisonsa tai alaikäisen lapsen kanssa. Vähennyksen saa tehdä, jos työasunto ja varsinainen työ sijaitsee yli 100 kilometrin päässä vakituisesta asunnosta. Vähennys myönnetään verovelvolliselle myös silloin, jos verovelvollisella on vakituinen asunto toisen varsinaisen työpaikan sijainnin takia, vaikka hän asuisi vakituudessa asunnossaan yksin. (TVL 1992/1535, 95 a§.)

Jos työnantaja on myöntänyt verovelvolliselle asuntoedun työpaikkansa sijainnin takia, myönnetään työasuntovähennys kunhan aikaisemmat edellytykset täyttyy. Tässä tapauksessa vähennyksen suuruus on enintään asunnon luontoisetua vastaava määrä. (TVL 1992/1535, 95 a§.)

3.6.3 Kunnallisverotuksen opintorahavähennys

Verovelvollisen saadessa opintotukilaisissa tarkoitettua opintorahaa, vähennetään kunnallisverotuksessa hänen puhtaasta ansiotulostaan opintorahavähennys. Opintorahavähennyksen täysi määrä on 2600 euroa, kuitenkin enintään opintorahan määrä. TVL 105§:n (TVL 1992/1535) mukaan vähennys pienenee 50 prosentilla sen puhtaan ansiotulon määrästä, joka ylittää täyden opintorahavähennyksen määrän. Opintorahavähennyksen tarkoituksena on turvata opintorahan verottomuuden tapauksessa, jossa opintorahan saajalla ei muita ansiotuloja ole. Opintorahavähennyksen hoitaa Verohallinto, joten sitä ei tarvitse tehdä itse. (Verohallinto 2020f).

3.6.4 Työtulovähennys

Työtulovähennys vähennetään valtiolle maksettavasta tuloverosta. Vähennyksen ylittäessä valtiolle ansiotulosta maksettavan tuloveron määrän, tehdään vähennys näiden verojen suhteessa: kunnallisvero, sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu ja kirkollisvero. (TVL 1992/1535, 125§). Vähennyksen laskenta tapahtuu seuraavasti:

Vähennys lasketaan verovelvollisen veronalaisten palkkatulojen, muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, ansiotulona pidettävien käyttökorvausten, ansiotulona verotettavan osingon, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella. (Tuloverolaki 1992/1535, 125§)

Työtulovähennyksen tekee Verohallinto, joten sitä ei tarvitse tehdä itse. (Verohallinto 2020f).

4 PÄÄOMATULOT

Wikströmin ym. (2015, 63) määritelmän mukaan: ”Pääomatulot ovat tuloa, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen”. Tässä luvussa tutustutaan pääomatuloihin ja niiden verotukseen.

4.1 Pääomatulon määritelmä

Pääomatuloista maksetaan 30 000 euroon asti tuloveroa 30 prosenttia ja sen ylittävältä osuudelta korotetun tuloveroprosentin mukaan 34 prosenttia, kuten kuviossa 3 näkyy. (TVL 1992/1535, 124§).

Pääomatulon veroprosentti

30 000 euroon asti	30 %
30 000 euroa ylittävästä osasta	34 %

Kuvio 3. Pääomatulon veroprosentti. (Verohallinto 2020b.)

TVL 32§:n (1992/1535) mukaan pääomatuloksi määritellään ”omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu sellainen tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen”. Pääomatuloja ovat esimerkiksi korkotulot, osinkotulot, vuokratulot, voitto-osuudet, luovutusvoitot sekä osakesäästötililtä nostetut tuotot. (TVL 1992/1535, 32§).

4.2 Osinkotulot

Osakeyhtiöissä on erilaisia varojenjaon muotoja. Osakeyhtiölaissa (2006/624) säädetään osakeyhtiön varojenjaosta seuraavin tavoin:

- Osingonjako sekä vapaan pääoman rahastosta tapahtuva varojen jakaminen
- Osakepääoman alentaminen
- Omien osakkeiden hankkiminen ja lunastaminen

- Yhtiön purkaminen ja rekisteristä poistaminen

Osakeyhtiön tulee mainita varojenjakopäätöksessään jaettavat yhtiön varat, eli onko kyseessä osingonjako vai vapaan pääoman rahastojen jakaminen vai osakepääoman alentamisesta johtuva varojen jako. (Myrsky ym. 2014, 107).

Osinkotulon määritelmää ei ole tarkemmin kuvattu verolainsäädännössä. Verotuksessa käsitelläänkin osinkotulon tärkein varojen jaon muoto eli voitonjako eli osinko. Myös vapaan pääoman rahastosta tapahtuva voitonjako verotetaan osinkotulona. (Myrsky 2014, 107).

Osingon verotukseen liittyviä säännöksiä ei voi soveltaa tilanteissa, joissa tapahtuu osakepääoman alentaminen, osakeyhtiön purkaminen tai tilanne, jossa yhtiö hankkii tai lunastaa osakkeenomistajilta yhtiön omia osakkeita. Nämä varojenjaon muodot ovat luovutusvoittoverotuksen piirissä. (Myrsky ym. 108).

Tuloverolain (TVL 1992/1535) 33 a §:n mukaan osingosta, joka on saatu kotimaisesta julkisesti noteeratusta yhtiöstä, 85 prosenttia on pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa. (TVL 1992/1535). Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko tarkoittaa sellaista osinkoa, joka on saatu sellaisesta yhtiöstä, jonka osakkeet ovat osingonjaosta päätettäessä kaupankäynnin kohteena:

- Pörssissä tai muualla kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa lailla tarkoitetuilla säännellyillä markkinoilla (2017/1070)
- Markkinoilla, jotka ovat Euroopan talousalueen ulkopuolella viranomaisen valvonnassa olevia ja muuten säänneltyjä
- Useiden rahoitusvälineitä koskevien myynti- ja ostointressien omaavien kolmansien osapuolten kaupankäyntijärjestelmässä, edellyttäen osakkeen olevan otettu kaupankäynnin kohteeksi yhtiön hakemuksesta tai sen suostumuksella.

Ennen osingon tai sijoitusrahaston tuotto-osuuden maksamista yhtiö tekee siitä ennakonpidätyksen ja tilittää ennakonpidätyksen Verohallinnolle. Tässä tapauksessa

osingonsaajan ei tarvitse huolehtia oma-aloitteisesti verojen maksamisesta. (Verohallinto 2020b.)

TVL 33 b§:n (1992/1535) mukaan muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko on 25 prosenttisesti veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttisesti verovapaata tuloa varojen arvostamisesta annetussa laissa määritetyn osakkeen verovuoden matemaattiselle arvolle lasketun kahdeksan prosentin vuotuista tuottoa vastaavaan määrään asti. Vuotuisen tuoton ylittävää osaa verotetaan niin, että 75 prosenttia on ansiotuloa ja 25 prosenttia verovapaata tuloa. Jos verovelvollinen saa edellä mainittuja osinkoja yli 150 000 euron edestä, 85 prosenttia osingoista on pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa. (TVL 1992/1535, §33 b.)

Osinkotuloa saataessa listayhtiöstä, jonka kotipaikka on toisessa EU- tai ETA-maassa, tapahtuu verotus Suomessa samalla tavalla kuin suomalaisesta listayhtiöstä saadut osingot. Samoin toimitaan sellaisten muiden kuin EU- tai ETA-maiden kanssa, joiden kanssa Suomella on osinkoja koskeva verosopimus, esimerkiksi listayhtiöt, joiden kotipaikka on Yhdysvalloissa. Jos näihin edellä mainittuihin ulkomaisiin yhtiöihin ei sovelleta emo-tytäryhtiö-direktiiviä, yhtiön täytyy olla kotimaassaan velvollinen suorittamaan veroa vähintään 10 prosenttia veroa tulosta, josta osinko on jaettu. Muusta kuin EU- tai ETA-maasta tai verosopimusmaasta saadut listatun yhtiön osingot ovat kokonaan ansiotuloja. (Myrsky ym. 2014, 116.)

4.3 Osakesäästötili

Osakesäästötilin ja sitä koskevia sopimuksia voi tehdä vain luonnollinen henkilö. Kerrallaan voi olla vain yksi voimassa oleva osakesäästötili. Mikäli osakesäästötiliä on useampi yhdellä henkilöllä, määrätään hänelle erityinen päiväkohtainen 10 euron veronkorotus. Osakesäästötilille ei voi siirtää omistamiaan osakkeita, vaan sinne voi pelkästään sijoittaa rahaa. Talletuksilla on enimmäismäärä 50 000 euroa, rahan voi kuitenkin tallettaa tilille kaikki kerralla tai useampana talletuksena. Tililtä tehtävillä nostoilla ei ole kuitenkaan euromääräisiä eikä aikarajoituksia. (Räbinä, Myllymäki, Myrsky 2019, 190.)

Osakesäästötilistä löytyy erikseen tili rahoille ja osakkeiden säilytykseen. Osakesäästötiliin sisältyy siis talletustili ja arvo-osuustili. Sijoituksiin liittyvä rahaliikenne kulkee aina osakesäästötilin rahatilin kautta, jolloin palveluntarjoaja pystyy pitämään kirjanpitoa tilin tapahtumista. Poikkeuksena tästä on kuitenkin varat, jotka ovat tulleet säilytykseen arvopapereiden perusteella, kuten säilytyksessä olevien osakkeiden rahastoantina tai osakkeina saatuina osinkoina. Osakesäästötilin rahavaroja saa käyttää vain osakesäästötiliin ja säilytykseen hankittuihin arvopapereihin liittyvään rahaliikenteeseen. Sekä rahaa että osakkeita voi kuitenkin olla samaan aikaan osakesäästötilillä. Saatuja osinkoja tai korkoja voi myös sijoittaa uusiin osakkeisiin. Tililtä voi kuitenkin nostaa vain rahaa, joten osakkeet tulee myydä ennen rahojen nostamista. (Räbinä ym. 2019, 191; Verohallinto 2019e.)

Osakesäästötili on siitä erityinen sijoitustili, että siellä olevista osakkeista saadut luovutusvoitot sekä osakkeiden perusteella saadut osingot ovat Suomessa verovapaita saantihetkellä. Rahatilistä saatua korkotuloa koskee myös sama menettely. Osakesäästötilin sisällä voi ostaa ja myydä pörssiosakkeita maksamatta veroja yksittäisistä myynneistä. Osinkojen ja korkotulojen verotusta ei tapahdu myöskään niiden tullessa osakesäästötilille. Osakesäästötilillä olevia sijoitustoiminnan tuottoa verotetaan vasta sieltä nostettaessa varoja pois. Tämä mahdollistaa sen, että tuotot, jotka on saatu sijoitustoiminnasta, voidaan sijoittaa täysimääräisesti uusiin sijoituksiin. (Räbinä ym. 2019, 193; Verohallinto 2019e.)

Osakesäästötilin tuottaessa tappiota, tappion voi vähentää vain sinä vuonna, kun osakesäästötilin lopettaa. Varoja nostettaessa ei siis vielä vähennetä vielä tappiota. (Verohallinto 2019e.)

Osakesäästötili on verotuksellisesti erityinen säästötili, jossa verovelvollinen voi tilille talletetuilla rahoilla tilin sisällä vaihtaa sijoituskohdetta ilman veroseurauksia ja tällä tavoin käyttää saadut tuotot kokonaan uusiin sijoituksiin. Tilille tehdyt talletukset, säästövarojen luovutuksesta syntyneet tappiot ja tililtä veloitetut kulut eivät ole erikseen vähennyskelpoisia menoja verotuksessa, vaan ne vaikuttavat ainoastaan tilin tuottojen ja tappioiden laskentaan. (Verohallinto 2019f.)

Tuottoa osakesäästötililtä nostetuista varoista on verovelvollisen osakesäästötilille tekemien rahasuoritusten summan ylittävä osuus käyvästä arvosta. Tuoton osuutta laskettaessa selvitetään tilillä olevien varojen käypä arvo nostohetkellä. Käypä arvo muodostuu markkina-arvosta, joka on laskettu viimeisimpien päätöskurssien perusteella, sekä lisättyinä talletustilin rahavaroilla, jotka tiliin on liitetty. Näiden jälkeen käyvästä arvosta vähennetään tilille tehtyjen rahasuoritusten määrä ja lisätään aiemmin nostetut määrät muuksi kuin tuotoksi laskettavasta osuudesta (pääoman nostot). Näin ollen osakesäästötilillä olevan tuoton määrä tulee käyvän arvon ja rahasuoritusten nettomäärän erotuksesta. Tuoton verotuksen kannalta ei ole olennaista onko tuotto saatu koroista, osingoista, luovutusvoitoina, sijoituskohteen arvonnousta vai valuuttakurssivoittona, eikä myöskään missä järjestyksessä tuotto on syntynyt. Osakesäästötilin tuoton verotuksessa ei ole kyseessä luovutusvoiton verotus, vaan muu erikseen säädetyn veronalaisen pääomatulon verotus. (Räbinä ym. 2019, 193; Verohallinto 2019f.)

Osakesäästötililtä varjoa nostettaessa, jaetaan varat tuottoon ja pääomaan, jolloin tuotto on veronalaista tuloa ja pääoma verotonta. Osakesäästötilin tuottoa verotetaan varjoa nostettaessa tililtä. Tuoton osuus, joka sisältyy nostettuun määrään, luetaan veronlaiseksi pääomaksi. Mikäli tapahtuu osittainen varojen nosto, katsotaan tuotoksi sama suhteellinen osuus nostettujen varojen kokonaismäärästä, kuin tilin käyvästä arvosta oleva osuus tuotosta. Tuoton laskee sekä ennakonpidätyksen perii pankki tai muu palveluntarjoaja. Ennakonpidätys on 30 prosenttia tuotosta. Mikäli varjoa on nostanut osakesäästötililtä verovuoden aikana, siirtyvät tuoton määrä ja ennakonpidätys automaattisesti esitäytettyyn veroilmoitukseen. Tietoja ei siis tarvitse ilmoittaa itse, vaan riittää, että tiedot tarkistaa esitäytetystä veroilmoituksesta. (Räbinä ym. 2019,193; Verohallinto 2019f.)

4.4 Korkotulot

Korkotuloina voidaan pitää myös Myrskyn ym. (2014, 98) mukaan eria, jotka määrytyvät ajan, korkoprosentin ja pääoman funktiona. Tämän kaltaisessa tilanteessa määrittelyn katsotaan vastaavan korkomenon määritelmää. Koron katsotaan siis olevan hyvitystä sijoitetulle pääomalle. (Myrsky ym. 2014, 98.)

Tuloverolain 33 §:ssä (TVL 1992/1535) säädetään veron alaiseksi pääomatuloksi korko ja muu siihen rinnastettava hyvitys sijoitetulle pääomalle. Tuloverolain mukaan korkotuloksi lasketaan myös seuraava:

Korkoon rinnastettavana hyvityksenä pidetään myös takaajan tai muun vakuuden asettajan alkuperäiseltä velalliselta saamaa sellaista korkoa vastaavaa hyvitystä, jonka takaaja tai muu hyvityksen saaja on vähentänyt verotuksessa. (TVL 1992/1535)

Luonnollisella henkilöllä voi Verohallinnon (2019b) mukaan olla korkotuloina ”lähdeveron alaisia korkotuloja, tuloverotuksessa veronalaisia korkotuloja tai verovapaita korkokuluja”. Laeissa ei ole tarkemmin määritelty koron käsitettä, mutta tuloverolain 33§:ssä puhutaan ”korosta ja siihen rinnastettavasta hyvityksestä sijoitetulle pääomalle”. Myös korkolaissa (1982/633) säädetään ”rahavelalle maksettavasta korosta”. Koron laskuperuste syntyy korkoprosentista, ajasta ja velkapääomasta. (Verohallinto 2019b.)

Suomessa yleisesti verovelvollinen luonnollinen henkilö on velvollinen maksamaan korkotulon lähdeveroa korkotulon lähdeverotuksessa annetun lain mukaan. Jos korkotulosta peritään lähdevero, ei se ole veronalaista tuloa tuloverolain mukaisessa verotuksessa. Jos korkotulo ei ole lähdeveronalainen eikä erikseen säädetty verovapaaksi, on se silloin tuloverotuksessa veronalaista pääomatuloa. (Verohallinto 2019b). Pääasiassa kuitenkin yksityishenkilöiden korkotulot ovat korkotulolain lähdeveron alaisia tuloja ja pääomatuloina verotettavat ja verovapaat korkotulot ovat melko harvinaisia. (Myrsky ym. 2014, 101).

Korkotuloja, jotka ovat lähdeveronalaisia ovat esimerkiksi korot, joita saadaan pankkitalletuksista tai joukkovelkakirjalainoista. Lähdeveron alaiset korkotulot eivät ole pääomatuloja, eikä niihin voida kohdistaa mitään vähennyksiä, eivätkä korkotulon hankinnasta johtuneet velan korotkaan ole näin ollen vähennyskelpoisia tuloverotuksessa. (Myrsky ym. 2014, 101–102.)

4.5 Vuokratulot

Vuokran katsotaan olevan pääoman tuottoa, sillä se syntyy varallisuuden luovuttamisesta toisen käyttöön. Vuokratuloja verotetaan yleisen pääomaverokannan mukaan. Yleensä vuokratulo syntyy kiinteistön tai kiinteistö- tai asunto-osakkeen vuokraamisesta toisen käyttöön. Vuokratuloon lasketaan myös asunnon vuokran lisäksi vuokralaiselta saadut maksut, kuten vesimaksu ja autopaikan vuokra. Vuokravakuus ei kuitenkaan ole vuokranantajan tuloa, paitsi silloin, jos vakuutta käytetään maksamattoman vuokra kuittaamiseen. Pääomatulona verotetaan myös esimerkiksi auton, veneen tai koneiden ja laitteiden vuokraamisesta saatu tuotto. Jos irtainten esineiden vuokraaminen muuttuu laaja-alaisemmaksi eli yritystoiminnaksi, muuttuu myös verotus henkilökohtaisesta tulolähteestä elinkeinotulolähteeseen. Laajamittaista kiinteistöjen ja huoneistojen vuokrausta ei kuitenkaan pidetä elinkeinotoimintana. Näin ollen vuokrattavia asuntoja voi olla vaikka kymmenittäin ja toiminta pysyy silti henkilökohtaisessa tulolähteessä, jolloin kaikki tuotot verotetaan pääomatuloina. (Niskakangas 2014, 35–36; Verohallinto 2020c.)

Vuokratuloista saa vähentää vuokrattavien kohteiden hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet kustannukset. Kustannukset voivat tulla vähennettäväksi vuosikuluina tai niin, että ne lisätään hankintamenoon ja näin ollen vähennetään luovutuksen yhteydessä. Kustannukset voidaan vähentää myös lisäämällä ne hankintamenoon ja vähentämällä vuotuisina poistoina. (Wikström ym. 2015, 189.)

Myös osakehuoneistosta saadusta vuokrasta voidaan vähentää yhtiövastike sekä pääomavastike niiltä osin, kun ne on merkattu yhtiön tuloiksi. Pääomavastike on Wikströmin ym. (2015, 89) mukaan vähennyskelpoinen kunhan:

- vastike peritään kiinteistöosakeyhtiön säännönmukaisiin menoihin, kuten kiinteistön hoitokuluihin tai kiinteistön tavanomaisiin rahoitusmenoihin kuten lainan lyhennyksiin ja korkokuluihin
- vastiketta ei käsitellä oman pääoman erään kuuluvana rahasuorituksena
- saadut vastikkeet tuloutetaan ja kirjataan tulostilille

4.6 Vähennykset

Tulonhankkimismenoina voidaan pääomatuloista vähentää esimerkiksi puhelinkulut, atk-kuluina esimerkiksi tietokone sekä ammattikirjallisuuden hankinnasta tulleet kulut. Arvopapereiden, arvo-osuuksien ja muun vastaavan omaisuuden hoitoon sekä säilyttämiseen liittyvistä kuluista vähennetään 50 euron omavastuu. Veroilmoitukseen merkitään täysimääräiset kulut mukaan lukien omavastuu. (Verohallinto 2019g.)

Lainan koron saa vähentää verotuksessa ainoastaan, jos kyseessä on asuntolaina tai tulonhankkimisvelka. Tulonhankkimisvelka liittyy esimerkiksi vuokratulon, osinkotulon tai korkotulon hankintaan, sillä ne ovat veronalaisia tuloja. Korot tulee vähentää ensisijaisesti pääomatuloista kuten vuokratuloista tai luovutusvoitoista. Jollei ole pääomatuloja tarpeeksi vähennyksen tekemiseen, tehdään vähennys alijäämähyvityksenä ansiotulojen veroista. Alijäämähyvityksen suuruus on 30 prosenttia korkojen määrästä, kuitenkin enintään 1400 euroa. (Verohallinto 2019g.)

Verotuksessa vahvistetut tappiot tulee vähentää saman tulolajin tulosta sekä sen tulolähteen tuloksesta, jossa tappio on syntynyt. Alijäämä syntyy pääomatuloista tehtäviä vähennyksiä ollessa enemmän kuin pääomatuloja. Pääomatulolajin tappio vahvistetaan, kun ansiotulojen verot ovat riittämättömät alijäämän vähentämiseen eli alijäämähyvityksen tekemiseen. Pääomatuloista syntyvä tappio voidaan vähentää seuraavien 10 vuoden aikana pääomatuloista, sitä mukaa kuin pääomatuloja syntyy. (Verohallinto 2019g.)

5 MUUT VEROT

Tässä kappaleessa syvennytään perintö- ja lahjaveroon. Perintä- ja lahjaverolain ensimmäisen luvun 1§:n mukaisesti: ”Joka perintönä, testamentilla tai lahjana saa omaisuutta, on velvollinen suorittamaan siitä valtiolle veroa sen mukaan kuin perintä- ja lahjaverolaissa säädetään.” (Ossa 2020, 29). Luvussa perehdytään myös oman asunnon ostoa ja myyntiä koskeviin verosäädöksiin.

5.1 Perintövero

Perintöveron verovelvollisuus alkaa perillisen sekä testamentinsaajan osalta perinnön jättäjän kuolemasta. Jos omaisuus saadaan kuitenkin testamentin ehtojen tai muun syyn vuoksi myöhemmin, kun perinnönjättäjän kuollessa, alkaa perintöverovelvollisuus vasta, kun omaisuus on saatu. Esimerkki lykkäävästä tekijästä on toissijaismääräys. Testamentin tekijä on määrännyt, kenelle omaisuus menee ensisijaan jälkeen. Perinnönjaon pitkittyminen ei ole kuitenkaan perintöverovelvollisuuden alkamista siirtävä seikka. (Ossa 2020, 29–30.)

5.1.1 Luopuminen perinnöstä

Ainoa tapa, jolla perillinen voi etukäteen määrätä omaisuudesta, jonka toinen jättää jälkeensä, on luopua perinnöstä perittävän eläessä. Perinnöstä luopuminen voi tapahtua siis perinnönjättäjän eläessä, mutta myös ennen perunkirjoitusta, perunkirjoituksen yhteydessä sekä sen jälkeen. Luopuminen perinnöstä perittävän eläessä tapahtuu hyväksymällä testamentti tai ilmoittamalla kirjallisesti perittävälle luopuvansa perinnöstä. Joka tapauksessa perillinen saa lakiosan, mikäli hän ei ole saanut kohtuullista vastinetta siitä. Perillinen saa lakiosan myös mikäli hänen puolisolleen testamentin nojalla tai lapsilleen ei tule lain tai testamentin nojalla vastaavaa omaisuutta. Oikeus perinnöstä luopumiseen perittävän kuoleman jälkeen säilyy, jollei he ole ryhtyneet sellaisiin toimiin, että heidän katsotaan ottaneen perintö. Edellytyksenä tehokkaalle luopumiselle perinnöstä on se, että perillinen ei ole ottanut perintöä vastaan. (Ossa 2020, 31–32).

5.1.2 Luopuminen testamentista

Testamentinsaajan tietäessä, mitä oikeuksia testamentin perusteella syntyy vainajan omaisuuteen, voi hän tehdä ratkaisun, ottaako vastaan testamentilla hänelle kuuluvan omaisuuden osittain vai kokonaan. Testamenttiin ryhtymiseksi katotaan testamentinsaajan määräävän tai tekevän sopimuksia sellaisesta omaisuudesta, joka kuuluu hänelle testamentin selvityksen mukaan. Tällöin kyseessä on päättäminen omaisuudesta, joka on saatu testamentilla, eikä sisällön selvittäminen testamentilla saaduista oikeuksista. (Ossa 2020, 37.)

5.1.3 Osittainen luopuminen perinnöstä ja testamentista

Testamentin osittaisen luopumisen tapauksissa vero määrätään vain siitä osasta saantoa, josta testamentin saaja ei ole luopunut. Verotuksellisesti osittainen luopuminen perinnöstä tai testamentista johtaa erilaisiin lopputuloksiin perintöverotuksessa. Verotuksen näkökulmasta on kiinnitetty erityistä huomiota testamentista osittain luopumiseen. Mikäli perillinen luopuukin kokonaan testamentista, ei siihen liity verotuksellisia ongelmia. Perintöverosuunnittelun näkökulmasta on pohdittu, että pitäisikö tämän verotuksellisen syyn vuoksi tehdä aina testamentti, jolloin myös luopuminen osittain olisi mahdollista verotuksellisesta näkökulmasta. Ongelma kuitenkin on, voiko tämän kaltaisia järjestelyjä pitää hyväksyttävänä verosuunnitteluna vai katsotaanko niiden olevan veronkiertoa. (Ossa 2020, 37–38.)

5.2 Lahjavero

Lahjaveronalaisen lahjan katsotaan olevan vapaaehtoinen sekä vastikkeeton suoritus, selvässä lahjoitustarkoituksessa tapahtuva tapahtuma ilman lahjanantajan omaa intressiä lahjan antamisessa. Esimerkkeinä lahjaveron alaisista lahjoituksista ovat yhdistysten lahjoitukset avuntarvitsijoille, kansalaiskeräyksellä kerätyt varat sekä huippu-urheilijoille kansalaiskeräyksellä kerätyt varat. Tuloveronalaista lahjoituksesta tulee, mikäli lahjan antaja saa tai odottaa hyötyvänsä antaessaan avustuksen. (Ossa 2020, 69–70.)

Lahjaverovelvollisuus syntyy lahjansaajan saadessaan lahja haltuunsa. Haltuunotto tässä yhteydessä tarkoittaa lahjoituksen synnyttäessä oikeusvaltuutukset myös suhteessa kolmansiin osapuoliin kuten esimerkiksi velkoihin. Kiinteän omaisuuden ollessa kyseessä, lahjaverovelkasuhde syntyy omistusoikeuden siirtyessä. (Ossa 2020, 70–71.)

Lahjan arvostuksessa sovelletaan käyvän arvon periaatetta. Mikäli lahjaan liittyy joitakin velvoitteita, kuten hallintaoikeus, ne vähennetään käyvästä arvosta. (Ossa 2020, 75.)

Lahjaveroa maksetaan, mikäli samalta lahjanantajalta saatujen lahjojen arvo kolmen vuoden ajalta on 5000 euroa tai enemmän. (Verohallinto 2018). Mikäli lahja on annettu päivälleen kolme vuotta ennen seuraavaa lahjaa, ei lahjaa katsota ole annettu kolme vuoden kuluessa, joten lahjoja ei voida laskea yhteen. (Ossa 2020, 76). Vaikka lahjat olisivat erityyppistä varallisuutta, tulee ne laskea yhteen, jos ne on saatu samalta lahjanantajalta kolmen vuoden aikana. Lahjaveroilmoitus tulee tehdä kolmen kuukauden kuluessa 5000 euron rajan tullessa täyteen. (Verohallinto 2018.)

Lahjaverolasketaan kolmen vuoden aikana saaduista lahjoista tulevan yhteissumman mukaan. Jos lahjaveroa kuitenkin on jo maksanut aiemmin saadusta lahjasta, otetaan se huomioon. (Verohallinto 2018.)

Lahjavero on progressiivinen vero, joten veroprosentti on sitä korkeampi, mitä suurempi lahja on kyseessä. (Verohallinto 2019c.)

5.3 Varainsiirtovero

Ostaessa kiinteistön, asunto-osakkeen tai muun arvopaperin tulee maksaa varainsiirtoveroa. Yleensä varainsiirtoveron maksaa ostaja. Varainsiirtovero tulee maksaa oma-aloitteisesti. (Verohallinto 2020e.)

Varainsiirtoveroprosentit ovat Verohallinnon (2020e) mukaan vuonna 2020 seuraavat:

- Kiinteistöjen ja rakennusten varainsiirtovero 4 %. Tähän lukeutuu muun muassa tontti sekä sillä mahdollisesti sijaitsevat rakennukset, esimerkiksi omakotitalo. Myös maa-alue ja sillä mahdollisesti sijaitseva mökki, mutta myös pelkkä rakennus tai rakennelma.
- Asunto-osakeyhtiöiden ja kiinteistöyhtiöiden osakkeiden varain siirtovero 2 %. Tästä esimerkkinä rivitalo- ja kerrostalo-osakkeet, liikehuoneistot, autopaikat, varastot, golfosakkeet, lomaosakkeet sekä venepaikat.
- Muut kuin asunto-osakeyhtiön tai kiinteistöyhtiön osakkeiden varainsiirtovero 1,6 %. Tähän lukeutuvat muuten kuin arvopaperipörssistä hankitut osakeyhtiön osakkeet, esimerkkinä puhelinosakkeet.

Varainsiirtoa ei kuitenkaan tarvitse maksaa esimerkiksi ensiasunnosta (mikäli tietyt ehdot täyttyvät), asumisoikeusasunnosta, osakkeista tai muista arvopapereista, joita myydään arvopaperipörssissä, lahjaksi tai testamentilla saadusta omaisuudesta, perintönä tai osituksessa saadusta omaisuudesta (mikäli vastikkeena on käytetty ainoastaan jaettavana olevaa varallisuutta) eikä osakkeiden uusmerkinnästä. (Verohallinto 2020e.)

5.3.1 Ensiasunnon varainsiirtoverovapaus

Edellytykset verovapaudelle ovat pääosin yhteneväiset riippumatta siitä, onko ensiasunto kiinteistö vai asuinhuoneisto. Erilaisuuden takia verovapauden edellytysten täytyminen sisältä joitakin erityispiirteitä, jotka määräytyvät luovutuksen kohteen mukaan. Luovutuksen saajan on tehtävä varainsiirtoveroilmoitus, vaikka kyseessä olisi ensiasunto, joka olisi kokonaan varainsiirtoverosta vapaa. (Verohallinto 2019a.)

Edellytyksiä varainsiirtovapaudelle ensiasunnon yhteydessä on useampia. Luovutuksensaajan eli asunnon ostajan ikä on yksi edellytyksistä ja se täyttyy mikäli ostaja on luovutuskirjan allekirjoitushetkellä täyttänyt 18, mutta ei ole täyttänyt vielä 40 vuotta. Tässä tilanteessa merkitsevää on siis allekirjoitushetken ikä, eikä esimerkiksi omistusoikeuden siirtymispäivä. (Verohallinto 2019a.)

Edellytyksenä varainsiirtoverovapaudelle on myös tilanne, jossa luovutuksensaaja ei ole vuoden 1989 jälkeen sekä ennen luovutussopimuksen allekirjoittamista omistanut vähintään puolta asuinrakennuksesta eikä osakkeista tai osuuksista, jotka oikeuttavat asuinhuoneiston hallintaan. Asumisoikeusasunnossa asumisoikeuden hallinta ei vie oikeutta verovapaaseen ensiasuntoon, sillä asumisoikeusasuntoa ei hallita osakkeiden tai osuuksien perusteella. Perintönä tai lahjana saadun asuinhuoneiston tai -rakennuksen omistaminen kuitenkin muodostaa esteen verovapaudelle. Kuitenkaan välillinen omistaminen ei ole aikaisempaa omistamista, joten luovutuksensaaja ei menetä oikeutta verovapauteen, ollessaan osakas asuinrakennuksen tai -huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden omistavassa kuolinpesässä. Aikaisempi sijoitusasunto on este verovapaudelle, sillä ei ole väliä onko luovutuksensaaja käyttänyt aiemmin omistamaansa asuntoa vakituiseena asuntonaan vai sijoitusasuntona. Jos asuntoon ollut asuinkelvoton joko keskeneräisyyden tai heikkokuntoisuuden vuoksi, on luovutuksensaaja oikeutettu ensiasunnon varainsiirtoverovapauteen. Myöskään loma-ajan asunnon eikä lomaosakkeen omistaminen ole este verovapaudelle. (Verohallinto 2019a.)

Edellytys hankittavasta asunnosta täyttyy, mikäli luovutuksensaaja on hankkinut kiinteistön omistukseensa ja vähintään puolet sillä jo olevasta tai rakennettavasta asuinrakennuksesta tai sillä olevasta erillisestä asunnosta tai vähintään puolet osakkeista tai osuuksista, jotka oikeuttavat asuinhuoneiston hallintaan. Varainsiirtoverovapauden voi saada ainoastaan vakituiseen asumiskäyttöön hankittuihin osakkeisiin tai osuuksiin, jotka oikeuttavat asuinhuoneiston hallintaan tai asuinrakennukseen, joka hankitaan vakituiseen asumiskäyttöön. Varainsiirtoverovapautta ei voi siis saada vapaa-ajan käyttöön tarkoitetun asuntoon. (Verohallinto 2019a.)

5.4 Oman asunnon luovutusvoiton verovapauden sääntely

Tuloverolain (1992/1535) 48§:ssä säädetään oman asunnon luovutusvoiton verovapaudesta seuraavasti:

Omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ei ole veronalaista tuloa, jos verovelvollinen luovuttaa

1) Vähintään kahden vuoden ajan omistamansa sellaisen huoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet tai osuudet tai sellaisen rakennuksen tai sen osan, jota hän on omistusaikanaan yhtäjaksoisesti vähintään kahden vuoden ajan ennen luovutusta käyttänyt omana tai perheensä vakituisena asuntona. (Tuloverolaki 1992/1535, 48§)

Keskeisimpiä edellytyksiä sisältyy säännökseen kaksi. Huoneistoa tai rakennusta on tullut käyttää verovelvollisen omana tai perheensä vakituisena asuntona ja ennen luovutusta vakituisen asumisen on tullut kestää verovelvollisen omistusaikana yhtäjaksoisesti vähintään kaksi vuotta. (Räbinä ym. 2019, 311.)

Oman asunnon luovutusvoittoa laskettaessa rinnastetaan rakennukseen myös rakennuspaikka, kunhan se on enintään 10 000 neliometriä tai kaavoitetulla alueella enintään tontin tain rakennuspaikan suuruinen kaavan mukaisesti. Jos vähemmän kuin puolet huoneistosta tai rakennuksesta on ollut verovelvollisen tai hänen perheensä omana vakituisena asuntona, pidetään vain tätä käyttöä vastaavaa osaa luovutusvoitosta verovapaana tulona. Jos osakkeet, osuudet tai rakennuksen on omistanut yhdessä useampi verovelvollinen, jokaisen verovelvollisen saamaan voittoon tai voiton osuuteen Tuloverolain (1992/1535) pykälää 48. Myös asumisoikeusasunnon asumisoikeuden luovutukseen sovelletaan myös oman asunnon luovutusvoittoa koskevia säännöksiä. Asumisoikeussopimuksen voimassaoloaika rinnastetaan siinä tapauksessa omistusaikaan ja asumisaika lasketaan siitä, kun luovutettavaa asuntoa on alettu käyttää verovelvollisen vakituisena asuntona. Osaomistus asunnoissa verovelvollinen ostaa jonkun tietyn vähemmistöosuuden osakkeista, jotka oikeuttavat asuinhuoneiston hallintaan ja loppuosasta tehdään vuokrasopimus. Vähemmistöosuuden tulee olla vähintään 20 prosenttia. Osakkeista voi ostaa myös myöhemmin lisäosuuksia. Asumisaika lasketaan siitä hetkestä, kun asuntoon on muutettu asumaan sopimuksen solmimisen jälkeen. Mikäli lisäosuuksien luovutusten verovapauden edellytyksenä on täyttyä kahden vuoden asumis- ja omistusaika aina jokaisen lisäosuuden saannon jälkeen. (Räbinä ym. 2019, 312, 317.)

Varsinaisen asuinrakennuksen lisäksi soveltamisalan piiriin kuuluu myös tontilla tai rakennuspaikalla sijaitsevat rakennukset ja rakennelmat, jotka palvelevat välittömästi normaalia asuinkäyttöä siinä tapauksessa, kun ne luovutetaan yhdessä asuinrakennuksen kanssa. Esimerkkejä tällaisista rakennuksista ja rakennelmista

ovat esimerkiksi talousrakennukset, huvimajat sekä grillikatokset. Mikäli tällainen rakennus luovutetaan erikseen asuinrakennuksesta, ei oman asunnon luovutusvoiton verovapautta koskevaa sääntelyä sovelleta. Säännöksen soveltamisalaan ei kuulu myöskään erilliset ulkopuolisille vuokratut tai elinkeinotoiminnan tai maatalouden käytössä olevat rakennukset, vaikka ne luovutettaisiin asuinrakennuksen kanssa. Asunto-osakeyhtiössä osakkeet, jotka oikeuttavat asuinhuoneiston hallintaan, voivat oikeuttaa myös muiden asunto-osakeyhtiön tilojen, kuten autotallin hallintaan. Jos vakituiseen asuinkäytön hallintaan oikeuttavat osakkeet antavat samalla oikeuden myös autotallin osakkeiden hallintaan, voidaan verovapaus säännöstä soveltaa koko luovutushintaan. Jos taas autotallia hallittaisiin erillisillä osakkeilla, ei verovapaussäännöstä voida soveltaa, eikä merkitystä ole sillä myydäänkö autotalli-osakkeet yhdessä vai erikseen asuinhuoneiston osakkeiden kanssa. (Räbinä ym. 2019, 312–313, 316.)

6 TUTKIMUS

Tutkimus 20–25-vuotiaiden Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden ja sieltä vastavalmistuneiden verotietoisuudesta. Tutkimus on toteutettu määrällisenä eli kvantitatiivisena tutkimuksena. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää 20–25-vuotiaiden opiskelijoiden sekä vastavalmistuneiden tietoisuutta omista veroasioistaan sekä esimerkiksi mahdollisista vähennyksistä, joihin heillä on oikeus sekä saada ihmisiä kiinnostumaan enemmän omista veroasioistaan.

6.1 Tutkimusmenetelmä ja -joukko

Tutkimus on toteutettu kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Määrällisellä tutkimuksella rajatusta joukosta saatuja tuloksia voidaan yleistää suurempaan joukkoon tilastollisen päättelyn keinoin. Määrällisen tutkimuksen avulla saadaan kartoitettua olemassa oleva tilanne, mutta asioiden syitä ei pystytä kuitenkaan selvittämään yhtä hyvin kuin kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimuksella (Heikkilä 2014, 15). Määrällinen tutkimus perustuu numeroiden ja tilastojen avulla kohteen kuvaamiseen. Määrälliseen tutkimukseen sisältyy yleensä erilaisia luokitteluita, syy-seuraussuhteita, vertailua sekä numeerisiin tuloksiin perustuvien ilmiöiden selittämistä erilaisten laskennallisten ja tilastollisten analyysimenetelmien avulla. (Jyväskylän yliopisto, Määrällinen tutkimus, 2015).

Tutkimusta on hieman rajattu, eikä se koske koko Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijoita. Tutkimusryhmää on haluttu rajata nuorempiin opiskelijoihin, sillä tässä on haluttu tutkia juuri nuorempien opiskelijoiden tietämystä, sillä oletuksella, että vanhemmilla opiskelijoilla olisi jo kattavammin tietoa veroista. Tutkimus on siis otantatutkimus ja perusjoukoksi on rajattu suomenkieliset 20–25-vuotiaat Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijat tai sieltä vastavalmistuneet. Otantatutkimukseen päädyttiin myös siksi, että vastaukset haluttiin ja saatiin mahdollisimman nopeasti.

6.2 Aineiston kerääminen

Kvantitatiivisen tutkimuksen aineisto voidaan hankkia joko muiden keräämistä tilastoista, rekistereistä ja tietokannoista, tai aineisto voidaan kerätä itse. Tärkein tilastojen tuottaja Suomessa on Tilastokeskus, sillä se ylläpitää useita yhteiskuntaa kuvaavia tilastoja ja rekistereitä. Valmiiksi kerätyt aineistot ovat kuitenkin harvoin muodossa, jossa niitä voitaisiin käyttää suoraan kvantitatiivisissa tutkimuksissa. Valmiiksi kerättyjen aineistojen tiedot eivät myöskään välttämättä riitä sekä voi olla vaikeaa yhteensovittaa tiedot kysymyksenasetteluun nähden, joten valmiita tietoja käytetään vertailutietoina itse kerättyihin tietoihin. (Heikkilä 2014, 16–17.)

Aineistoa kerätessä itse, tulee päättää tutkimusongelman perusteella kohderyhmä sekä tilanteeseen parhaiten sopiva tiedonkeruumenetelmä. Menetelmiä voi olla postikysely, puhelin- tai käyntihaastattelu sekä informoitu kysely. Viime vuosina ovat yleistyneet internetin kautta tehtävät kyselyt. Internetin kautta tehtävät kyselyt vaativat sen, että jokaisella perusjoukosta on pääsy internetiin. (Heikkilä 2014, 17.)

Perusedellytyksenä hyvään tutkimukseen on hyvät kysymykset. Kyselylomakkeen laatiminen vaatiikin tutustumista kirjallisuuteen sekä tutkimusongelman pohtimista. Lomaketta suunniteltaessa tulee myös selvittää, kuinka tarkkoja vastauksia halutaan. Ennen kyselylomakkeen laatimista, tulee tutkimuksen tavoitteen olla täysin selvillä ja on varmistettava, että lomakkeen kysymyksillä saadaan selvitettyä tutkittava asia. (Heikkilä 2014, 45–47.)

Suljetut eli strukturoidut kysymykset sisältävät valmiit vastausvaihtoehdot, jotka ympyröidään tai rastitetaan. Strukturoidut kysymykset ovat hyviä silloin, kun tiedetään etukäteen rajatut vastausvaihtoehdot ja niitä on rajoitettu määrä. Tarkoituksena suljetuilla kysymyksillä on yksinkertaistaa vastausten käsittelyä sekä torjua tiettyjä virheitä. Niillä vältetään tilanteilta, joissa vastaaja ei osaa muotoilla vastaustaan tai pyritään välttämään kritiikin antamista. Vastausvaihtoehtoja ollessa vain kaksi, kutsutaan kysymystä dikotomiseksi ja vaihtoehtoja ollessa useampia, kutsutaan kysymystä monivalintakysymykseksi. (Heikkilä 2014, 49.)

6.3 Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin sähköisellä kyselytutkimuksella. Kyselylomakkeen kysymykset olivat dikotomisista eli vastausvaihtoehtoja oli kaksi, monivalintoja, sekä muutama avoin jotain toista kysymystä tarkentava kysymys. Kyselylomake oli Google Forms-kysely, jossa oli 28 kysymystä. Kysymykset olivat selkeitä, ryhmitelty aiheittain ja kysymykset etenivät loogisesti ja numeroidusti, kuten Tarja Heikkilän (2014, 47) mukaan hyvässä tutkimuslomakkeessa kuuluukin. Lomake testattiin ennen varsinaista tutkimusta viidellä eri henkilöllä, ja testauksen jälkeen sitä vielä muutettiin hieman kattavammaksi.

Tutkimuksen tavoitteena oli saada noin 100 vastausta 24.9.-1.10.2020 välisenä aikana, ja vastauksia tulikin kaikkiaan 101. Kyselylomake lähetettiin yhteensä 300:lle tutkimusryhmään kuuluvalla henkilöllä pikaviestipalvelu Whatsappin kautta.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Kyselytutkimuksen tulokset antavat suuntaa antavasti vastauksia tutkimuskysymykseen: Kuinka hyvin 20–25-vuotiaat opiskelijat tai vastavalmistuneet tietävät omasta verotuksestaan? Tutkimuksen avulla pyrittiin saaman vastaus tutkimusryhmän tietoihin yleisimmistä verotuksellisista tilanteista, joihin opiskeluiden aikana tai sen jälkeen voi törmätä.

Kyselytutkimusta ei ollut jaettu erikseen aihealueittain, mutta kysymykset olivat loogisessa järjestyksessä, ja samaan aihealueeseen liittyvät kysymykset olivat peräkkäin.

Aluksi selvitettiin vastaajien pohjatietoja, kuten ikä, sukupuoli, opiskeltava ala vai onko työelämässä jo, vuositulot, sekä käykö töissä opintojen ohella. Pohjatietojen jälkeen selvitettiin vastaajien tietoja veroista yleisesti sekä avoimella kysymyksellä selvitettiin mistä vastaajat ovat saaneet tietonsa veroista. Yleisten verotietojen selvittämisen jälkeen selvitettiin ansiotuloihin liittyviä tietoja, kuten verokorttiin liittyviä kysymyksiä, sekä onko vastaajat saaneet veronpalautuksia vai mätkyjä. Seuraavaksi kysyttiin, ovatko vastaajat tehneet muutoksia esitetyyn veroilmoitukseen ja siitä siirrytään kysymyksiin verovähennyksistä. Seuraavana tulee muutama kysymys pääomatuloista. Pääomatulojen jälkeen on kysymyksiä perintö- ja lahjaveroista. Seuraavana on kysymyksiä oman asunnon hankkimiseen tai myymiseen liittyvistä veroista. Viimeisenä vastaajilta kysyttiin, haluaisivatko he, että henkilöverotusta opetettaisiin enemmän koulussa sekä pyydetty perustelemaan avoimeen kysymykseen vastaustansa.

Kyselyyn tuli yhteensä 101 vastausta 24.9.2020-1.10.2020 välisenä aikana. Vastausprosentti on 33,67 prosenttia. Kyselyssä oli yhteensä 29 kysymystä, joista neljä oli vapaaehtoisia tai avoimia kysymyksiä ja muihin kysymyksiin oli pakollista vastata. Google Forms-palvelulla ei pysty seuraamaan, kuinka monta vastaajaa jätti kyselyn kesken ja palauttamatta.

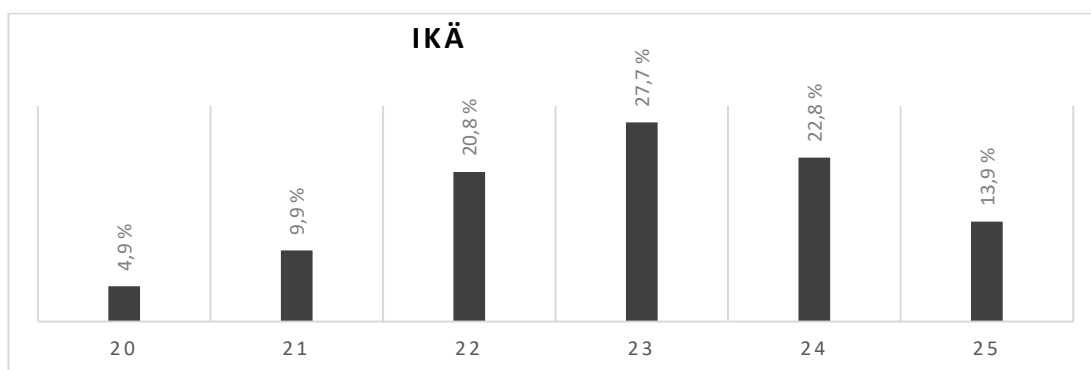

7.1 Vastaajien pohjatiedot

Pohjatiedoissa kysyttiin vastaajien ikää, sukupuolta, opiskeltavaa alaa vai onko työelämässä, vuosituloja sekä käykö töissä opintojen ohella.

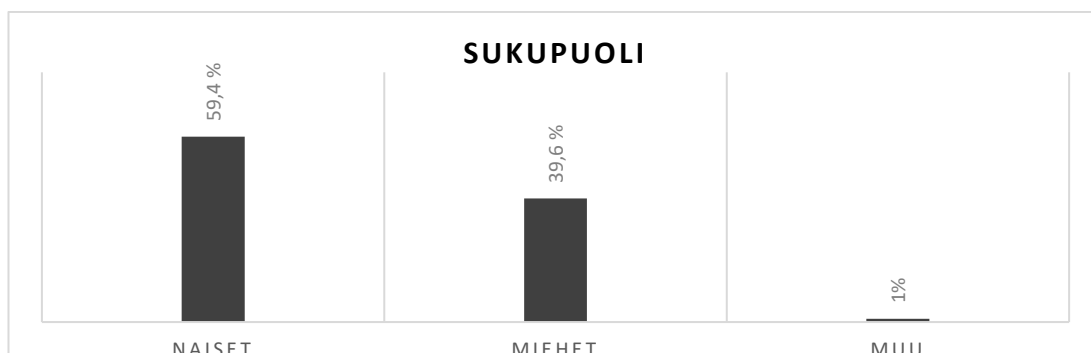
Vastaajista suurin osa oli 23-vuotiaita vastausprosentin ollessa 27,7. Pienellä erolla seuraavaksi eniten oli 24-vuotiaita 22,8 prosentilla, sillä 22-vuotiaita oli 20,8 prosenttia. 25-vuotiaita oli 13,9 prosenttia, 21- vuotiaita 9,9 prosenttia ja vähiten oli 20-vuotiaita vastaajia prosenttien ollessa 4,9. Vastaajien ikäjakauma on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Ikä.

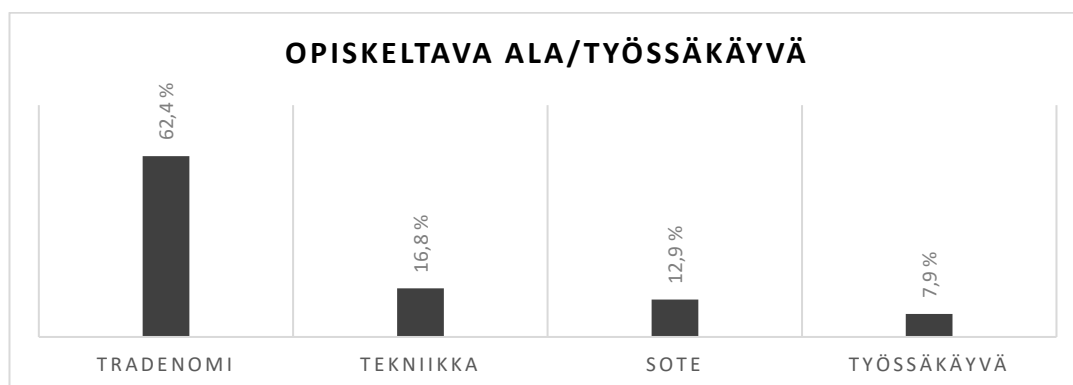
Vastaajista isoin osa oli naisia prosenttien ollessa 59,4 ja miehiä oli 39,6 prosenttia. Yksi prosentti vastaajista oli ilmoittanut sukupuolekseen Muu ja kukaan vastaajista ei ollut valinnut vaihtoehdoksi ”en halua kertoa”. Taulukossa 2 on kuvattu vastaajien sukupuolijakaumaa.

Taulukko 2. Sukupuoli.

Taulukossa 3 on kuvattu jakauma vastaajien opiskeltavien alojen kesken. Selkeästi suurin osa vastaajista opiskeli tradenomiksi, sillä vastaajista 62,4 prosenttia vastasi tämän vaihtoehdon. Seuraavaksi eniten vastaajia opiskeli tekniikan alaa vastausprosentin ollessa 16,8. Sosiaali- ja terveysalaa vastasi opiskelevansa 12,9 prosenttia ja työssäkäyviä ilmoitti olevansa 7,9 prosenttia vastaajista.

Taulukko 3. Opiskeltava alat.

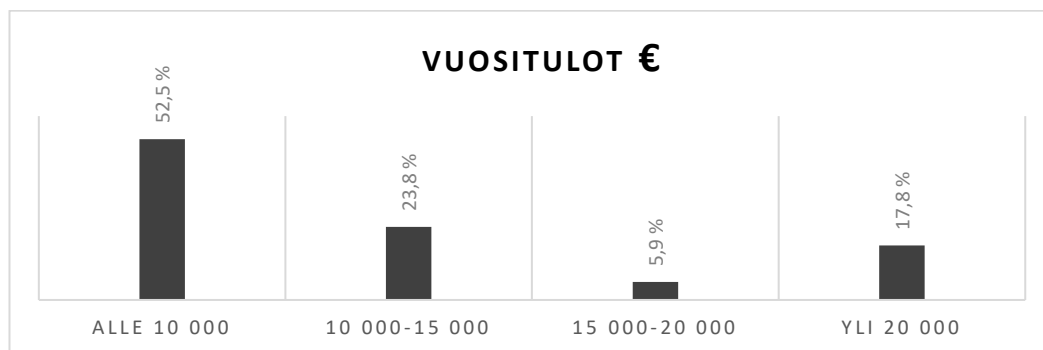

Opintojen ohella töissä vastasi käyvänsä 58,9 prosenttia vastaajista ja 41,1 prosenttia vastaajista vastasi, että ei käy töissä opintojen ohella. Vastausten jakautuminen on kuvattu taulukossa 4.

Taulukko 4. Käy/ ei käy opintojen ohella töissä.

Vuositulot oli jaettu vaihtoehtoihin: alle 10 000€, 10 000€–15 000€, 15 000€–20 000€ ja yli 20 000€. Selkeästi eniten vastauksia tuli alle 10 000€ vuosituloihin, sillä vastaajista 52,5 prosenttia vastasi sen. Seuraavaksi isoin osuus on 10 000€–15 000€ prosentoin ollessa 23,8. Yli 20 000€ vuositulot ovat 17,8 prosentilla vastaajista ja pienin osa vastaajia vastasi 15 000€–20 000€ prosentoin ollessa 5,9. Vuositulojen jakautuminen vastaajien välillä on kuvattu taulukossa 5.

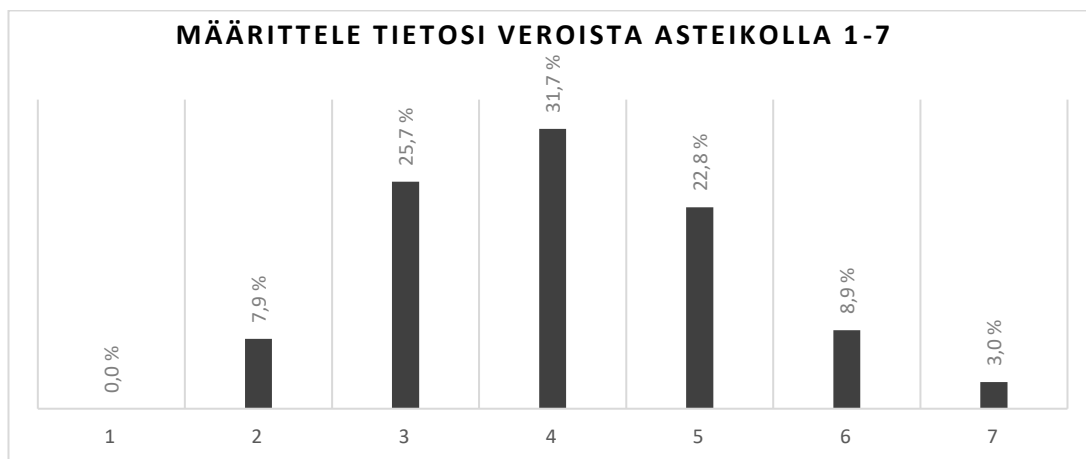
Taulukko 5. Vuositulot.

Vastaajia on kaikista ikäryhmistä, sillä Vaasan ammattikorkeakoulussa voi opiskella kaikkien ikäryhmien edustajia. Enemmistö vastaajista on naisia, vaikka tutkimusryhmän jäsenten sukupuolet jakautuivat tasaisesti. Tämä voi johtua siitä, että naiset saattavat vastailta kyselyihin enemmän, ja isompi osa tutkimusryhmästä, joita tunnen henkilökohtaisesti, on naisia. Selkeä enemmistö vastaajista opiskeli tradenomiksi, joka saattaa osaltaan myös vaikuttaa kohtalaisen hyviin vastauksiin yleisesti kyselyssä. Vuosituloiltaan vastaajista suurin osa oli alle 10 000 eurossa. Tämä selittyy sillä, että harvempi opiskelija voi tienata paljon enempää Kelan opintotuen tulorajojen takia.

7.2 Yleiset tiedot veroista

Vastaajia pyydettiin arvioimaan tietonsa veroista asteikolla 1–7, jossa 1 vastaa Ei mitään tietoa ja 7 Tiedän paljon veroista. Suurin osa vastaajista oli vastannut vaihtoehdon 4, sillä sen oli valinnut 31,7 prosenttia vastaajista. Seuraavaksi eniten oli valittu vaihtoehtoa 3, sillä sen oli valinnut 25,7 prosenttia vastaajista. Vaihtoehdon 5 oli vastannut 22,8 prosenttia. Vaihtoehdon 6 oli vastannut 8,9 prosenttia vastaajista. Vaihtoehdon 2 oli valinnut 7,9 prosenttia. 3,0 prosenttia vastaajista oli valinnut vaihtoehdon 7. Kukaan ei ollut vastannut vaihtoehto 1, joten kaikilla vastaajilla oli jotain tietoa veroista. Vastausten jakautuminen asteikolla 1–7 on kuvattu taulukossa 6.

Taulukko 6. Tiedot veroista asteikolla 1-7 (1= En tiedä mitään veroista, 7= Tiedän paljon veroista).

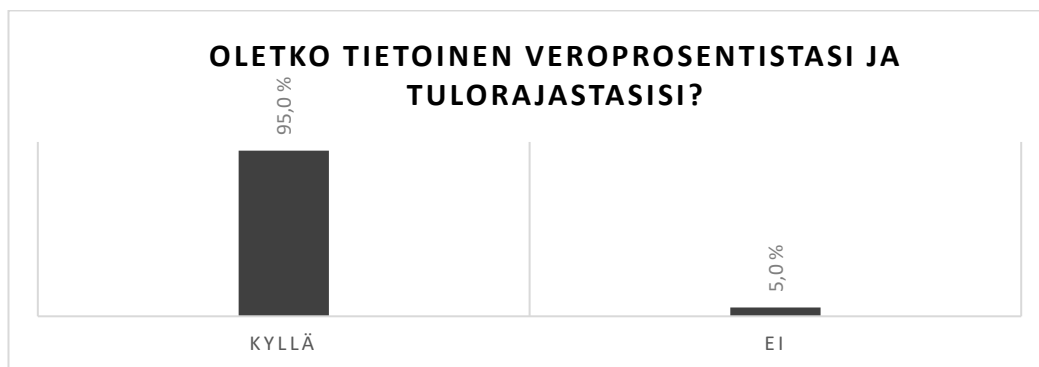
Seuraavaksi oli avoin kysymys: ”Mistä olet saanut tietosi veroista”. Kysymykseen tuli yhteensä 94 vastausta, joten vastausprosentti on 93, joka on todella hyvä avoimeen kysymykseen. Vastauksista nousi esille selkeimmin omat vanhemmat ja oma-toimisesti selvitettyä internetistä esimerkiksi Verohallinnon sivuilta. Muutamat vastaajat olivat vastanneet myös koulu. Useammassa vastauksessa kerrottiin myöskin oppineen kantapään kautta. Vastauksissa tuli myös ilmi, että osa on oppinut työn kautta sekä aiheen kirjallisuutta lukemalla.

Yleiset tiedot veroista olivat suurimmaksi osaksi vastaajien kesken keskinertaisella tasolla. Vain muutama vastasi tietävänsä paljon veroista. Kukaan ei kuitenkaan vastannut, ettei tiedä mitään veroista. Keskinertaiset tiedot luultavasti johtuvat siitä, että vastaajat ovat olleet tekemisissä verojen kanssa jonkun verran esimerkiksi käymällä töissä ja maksamalla veroja palkastaan. Vastaajien tiedot veroista olivat selkeästi suurimmaksi osaksi vanhemmilta saatuja. Tämä selittyy suoraan sillä, että koulussa aiheesta ei opeteta paljoakaan.

7.3 Ansiotulojen verotus ja verokorttiin liittyvät kysymykset

Ansiotuloihin liittyvät kysymykset aloitettiin kysymällä ovatko vastaaja tietoisia veroprosentistaan ja tulorajastaan. Vastaajista 95 prosenttia oli tietoisia veroprosentistaan ja tulorajastaan ja 5 prosenttia ei ollut. Vastausprosentit on kuvattu taulukossa 7.

Taulukko 7. Vastaajien tietoisuus veroprosentistaan ja tulorajastaan.

Kuten taulukossa 8 näkyy, 94,1 prosenttia vastaajista ilmoitti saaneensa veronpalautuksia ja 5,9 prosenttia vastasi, että ei ole saanut veronpalautuksia.

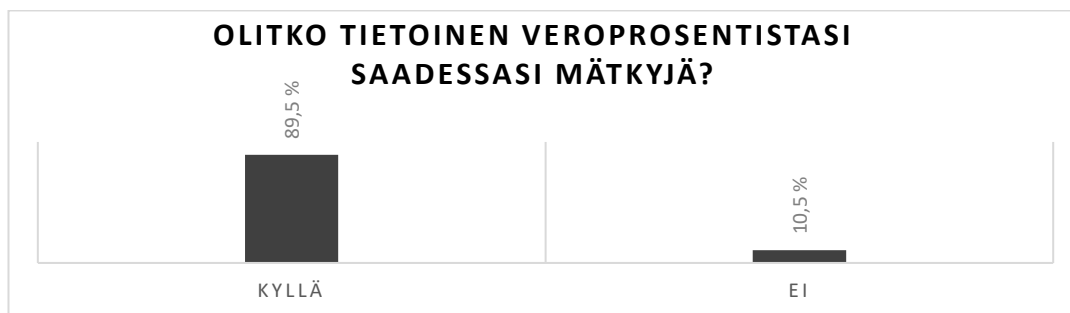
62,4 prosenttia vastaajista vastasi maksaneensa jäännösveroa eli mätkyjä. Puolestaan 37,6 prosenttia vastaajista ei ollut maksanut jäännösveroa, kuten näkyy myös taulukossa 8.

Taulukko 8. Veronpalautukset ja maksetut jäännösverot eli mätkyt.

Seuraava kysymys oli avoin kysymys heille, jotka vastasivat maksaneensa jäännösveroa. Siinä kysyttiin, oliko vastaaja tietoinen verokorttinsa tulorajasta. Kuten taulukossa 9 on kuvattu, 89,5 prosenttia vastasi olleensa tietoisia tulorajastaan ja 10,5 prosenttia ei ollut tietoinen.

Taulukko 9. Vastaajien tietoisuus veroprosentistaan saadessaan mätkyjä.

Vastaajista 96 prosenttia oli tietoisia, että veroprosenttia voi muuttaa kesken vuoden ja 4 prosenttia vastaajista taas ei ollut tietoisia siitä. Tämä vastausjakauma on kuvattu taulukossa 10.

Taulukko 10. Veroprosentin muutos kesken vuoden.

Taulukon 11 mukaisesti muutosverokortin oli tilannut 63,4 prosenttia vastaajista. 36,6 prosenttia vastaajista puolestaan ei ollut tilannut muutosverokorttia.

Taulukko 11. Muutosverokortin tilaaminen.

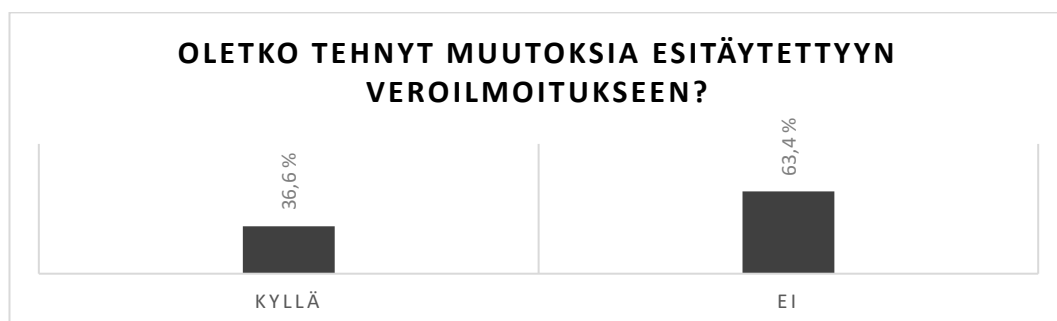

Ansiotuloihin, veroprosenttiin ja verokorttiin liittyvistä kysymyksistä suurimmalla osalla vastaajista oli erittäin kattavat tiedot, jotka osoittivat, että selkeästi suurin osa vastaajista oli perillä omista ansiotuloihin liittyvistä veroistaan. Tämä johtuu varmasti siitä, että lähes jokainen vastaaja on tehnyt ainakin jossain vaiheessa elämänsä jotain töitä ja näin maksanut palkastaan myös veroja. Verokorttiin on myös varmasti tutustuttu tarkemmin, sillä selkeä enemmistö oli tietoisia veroprosentistaan ja tuloarajastaan sekä suurin osa oli myös tietoisia, että veroprosenttia voi muuttaa kesken vuoden. Tämä selittyy myös varmasti sillä, että vastaajat ovat olleet jo työelämässä.

7.4 Verovähennykset

Kuten taulukosta 12 selviää, 63,4 prosenttia vastaajista ei ollut tehnyt muutoksia esitetyyn veroilmoitukseen. Puolestaan 36,6 prosenttia vastaajista oli tehnyt jotain muutoksia esitetyyn veroilmoitukseen.

Taulukko 12. Esitetyt veroilmoituksen muutokset.

Vastaajista 78,2 prosenttia vastasi tietävänsä mitä verovähennykset ovat, kun taas 21,8 prosenttia ei tiennyt. Vastausten jakautuminen vastausvaihtoehtojen kesken on kuvattu taulukossa 13.

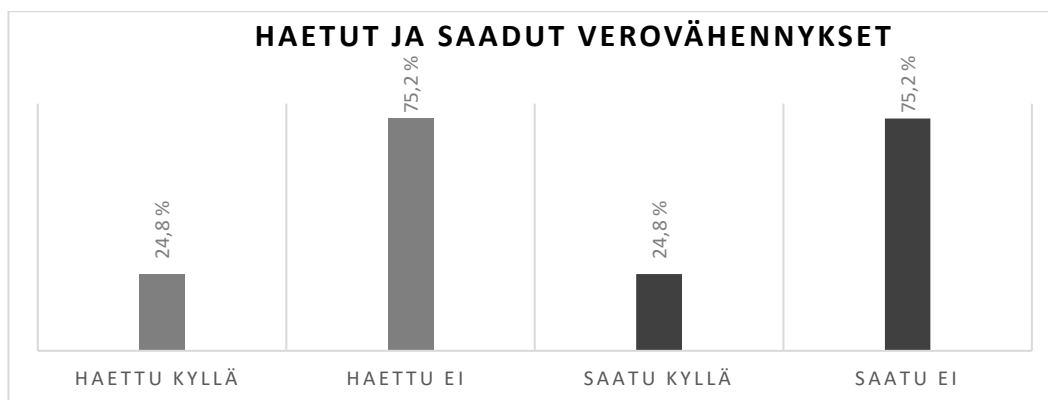
Taulukossa 13 kuvataan myös, että vastaajista 57,4 prosenttia ei ollut tietoisia, mihin verovähennyksiin he ovat oikeutettuja. 42,6 prosenttia vastaajista taas oli tietoisia, mihin verovähennyksiin he ovat oikeutettuja, ja tämä prosenttimäärä yllätti positiivisesti.

Taulukko 13. Verovähennykset ja oikeus verovähennyksiin.

Kuten taulukosta 14 selviää, verovähennyksiä vastasi hakeneensa vain 24,8 prosenttia. 75,2 prosenttia vastaajista ei siis ollut hakenut verovähennyksiä. Verovähennyksiä vastasi saaneensa sama 24,8 prosenttia, eli tästä voisi päätellä, että kaikki, jotka vähennyksiä on hakenut, on niitä saanut. 75,2 prosenttia vastaajista ei ollut saanut verovähennyksiä.

Taulukko 14. Haetut ja saadut verovähennykset.

Vastaajien tiedot verovähennyksistä olivat hyvät. Harva vastaajista kuitenkaan tiesi, mihin verovähennyksiin he ovat oikeutettuja. Tämä luultavasti johtuu siitä, että nämä tiedot tulee jokaisen etsiä itse sekä niihin täytyy hieman paneutua ja tutustua. Positiivista oli kuitenkin, että sama prosenttiosuus vastaajista oli hakenut ja saanut verovähennyksiä. Tämän perusteella voisi olettaa, että kaikki vastaajat, jotka ovat hakeneet joitain verovähennyksiä, ovat niitä saaneet. Kyseiset vastaajat ovat siis olleet varmasti tietoisia mihin vähennyksiin he ovat olleet oikeutettuja.

7.5 Pääomatulojen verotus

Kyselyyn vastanneista 80,4 prosenttia vastasi että heillä ei ole pääomatuloja ja vain 19,6 prosentilla vastaajista oli pääomatuloja. Taulukossa 15 on kuvattu vastausprosenttien jakautuminen.

Seuraava kysymys oli suunnattu heille, ketkä vastasivat edelliseen, että on pääomatuloja. Heiltä kysyttiin, että tietävätkö he, kuinka pääomatuloja verotetaan. Kuten taulukosta 16 ilmenee, vastaajista 52,4 prosenttia tiesi kuinka pääomatuloja verotetaan ja 47,6 prosenttia ei tiennyt.

Taulukko 15. Pääomatulot ja niiden verotus.

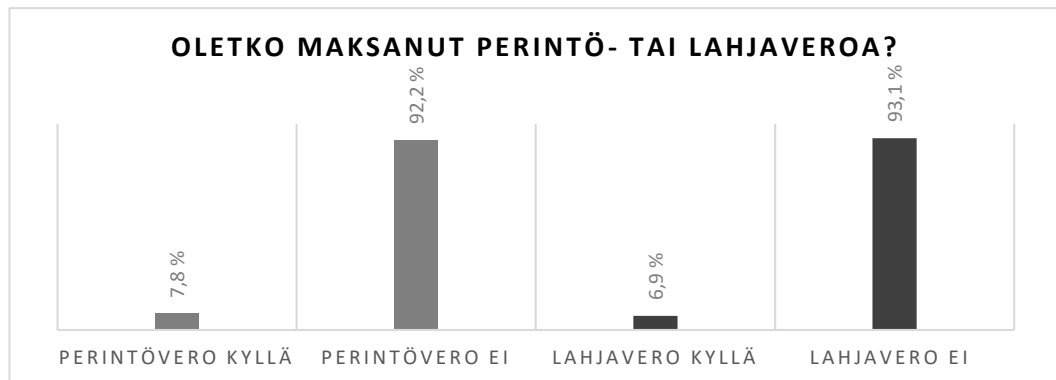
Selkeällä vähemmistöllä vastaajista oli joitain pääomatuloja. Tämä voi johtua siitä, että harvemmin opiskeluaikana on ylimääräisiä tuloja, joita esimerkiksi voi sijoittaa johonkin. Henkilöillä, kenellä pääomatuloja on, on osalle voinut jo esimerkiksi vanhemmat niitä kerätä sijoittamalla lapsen puolesta. Vain hieman yli puolet henkilöistä kenellä pääomatuloja on, tietää kuinka niitä verotetaan. Tämän voisi selittää myös se, että vanhemmat ovat hankkineet sijoitukset lapselle ja hoitanut myös siihen kaikki liittyvät asiat, tai sitten aiheeseen ei ole vain perehdytty tarpeeksi ja on luotettu, että verot menevät niin kuin pitääkin.

7.6 Perintö- ja lahjavero

Taulukon 16 mukaisesti vastaajista 7,8 prosenttia vastasi maksaneensa perintöveroa. 92,2 prosenttia vastaajista puolestaan ei ollut maksanut perintöveroa.

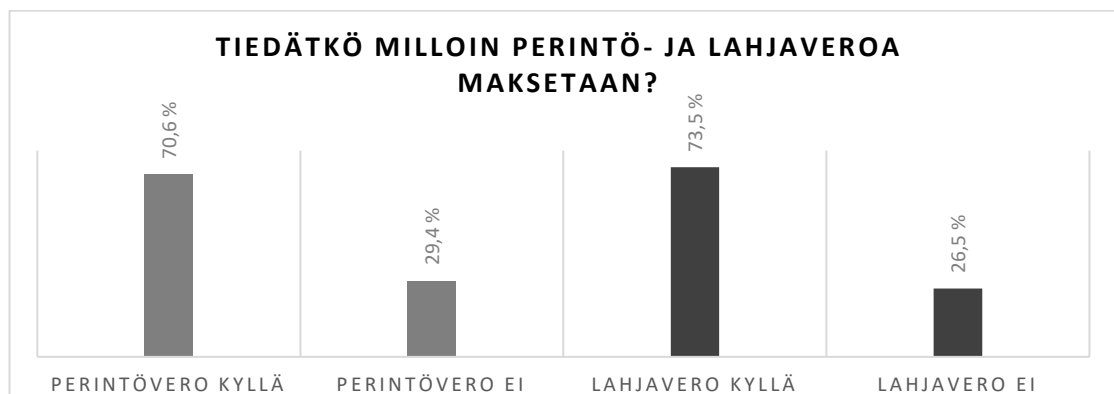
Vastaajista ainoastaan 6,9 prosenttia vastasi maksaneensa lahjaveroa ja 93,1 prosenttia vastasi, ettei ole maksanut lahjaveroa. Tämä on kuvattu myös taulukossa 67.

Taulukko 16. Perintö- ja lahjaveron maksu.

Kuten taulukosta 17 näkee, 70,6 prosenttia vastaajista tiesi, milloin perintöveroa maksetaan, kun taas 29,4 prosenttia ei tiennyt. 73,5 prosenttia vastaajista taas tiesi, milloin lahjaveroa maksetaan. 26,5 prosenttia vastasi, ettei tiedä milloin maksetaan lahjaveroa.

Taulukko 17. Milloin perintö- ja lahjaveroja maksetaan.

Harva vastaajista oli maksanut perintö- tai lahjaveroa. Tämä voi johtua osittain siitä, että vastaajat ovat vielä niin nuoria, joten esimerkiksi perintöjen kanssa ei ole tullut oltua vielä niin paljon tekemisissä. Lahjaveroa maksaneiden vastaajien vähyteen vaikuttaa varmasti se, että veron maksun perusteet tiedetään ja tämän vuoksi anne-

taan lahjoja niin, ettei niistä tule maksettavaa veroa. Hieman suurempi osa tiesi mil-
lin lahjaveroa maksetaan verrattuna perintöveroon. Positiivisena huomiona selkeä
enemmistö tiesi milloin perintö- ja lahjaveroja maksetaan.

7.7 Oman asunnon myyntiin ja ostoon liittyvät verosäännökset

Kuten taulukosta 18 selviää, ensiasunnon varainsiirtoverosta tietoisia oli 31,4 pro-
senttia vastaajista, kun taas 68,6 prosenttia vastaajista ei ollut tietoisia.

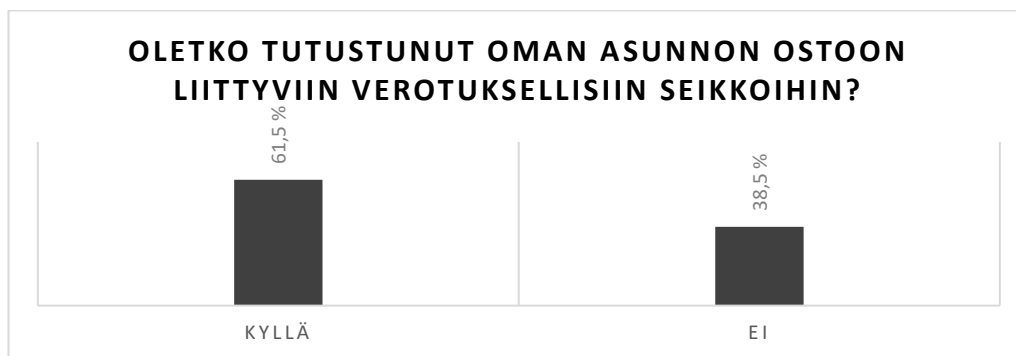
Oman asunnon verovapaan myynnin vaatimuksista oli tietoisia 29,4 prosenttia ja
70,6 prosenttia vastaajista ei ollut tietoisia siitä. Myös tämä on kuvattu taulukossa
18.

Taulukko 18. Varainsiirtovero ja verovapaa myynti.

Seuraavaksi kysyttiin kahteen edelliseen tai jompaankumpaan ”Kyllä” vastanneilta,
että onko vastaaja harkinnut oman asunnon ostoa ja tutkinut siihen liittyviä vero-
tuksellisia seikkoja. Kuten taulukosta 19 ilmenee, 61,5 prosenttia vastaajista vastasi
kyllä ja 38,5 vastasi ei.

Taulukko 19. Oman asunnon ostoa ja myyntiä.

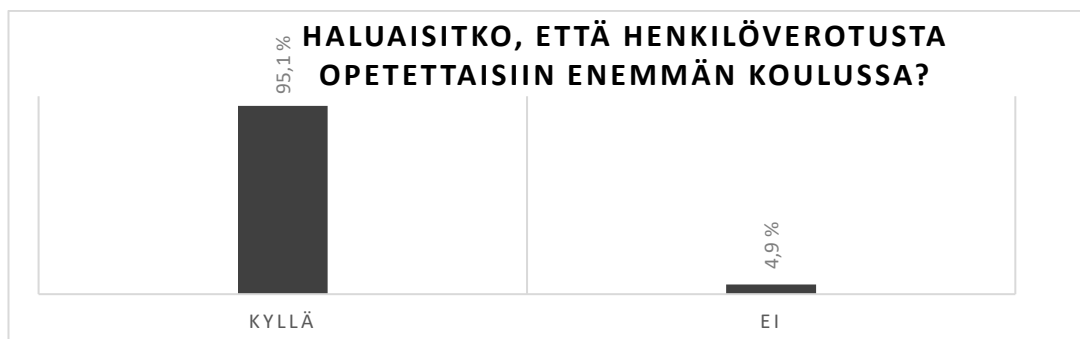

Pienempi osa vastaajista oli tietoisia ensiasunnon varainsiirtoverosta tai oman asunnon verovapaasta myynnistä, mikä saattaa johtua siitä, että vielä opiskeluaikana ei mietitä niin paljoa oman asunnon hankkimista. Tämä johtuu varmasti suurella osalla päätoimisten opiskeluaikojen pienistä tuloista. Vastaajat, jotka olivat tietoisia ensiasunnon varainsiirtoverosta ja/tai oman asunnon myynnin verovapaudesta, olivat suurimmaksi osaksi tutustuneet oman asunnon ostoon liittyviin verouksellisiin seikkoihin. Nämä vastaajat olivat suurilta osin varmasti myös jo harkinneet oman asunnon ostoa.

7.8 Kysymykset henkilöverotuksen opetuksesta koulussa

Kuten taulukosta 20 nähdään, 95,1 prosenttia, eli lähes kaikki vastaajat, toivoisivat että henkilöverotusta opetettaisiin enemmän koulussa. Kuitenkin pieni osa, 4,9 prosenttia vastaajista vastasivat että henkilöverotusta ei tarvitsisi opettaa enempää koulussa.

Taulukko 20. Henkilöverotuksen opetus koulussa.

Seuraava kysymys oli avoin kysymys, johon oli kuitenkin pakollista vastata. Kysymyksessä pyydettiin perustelemaan lyhyesti vastaus edelliseen kysymykseen. Vastauksissa korostui eniten se, että verotusta olisi tärkeä opettaa koulussa, sillä ne ovat tärkeitä tietoja ja ne vaikuttavat jokaisen elämään. Useammassa vastauksessa myös korostetaan sitä, että vanhemmatkaan eivät tiedä kaikkea, eli olisi kiva oppia itse myös. Vastauksissa tuli esille myös sellainen seikka, että verot ovat yleissivistystä, joten olisi hyvä sen kannalta opettaa koulussa henkilöverotusta. Useampi vastaaja oli sitä mieltä, että henkilöverotusta tulisi opettaa jo peruskoulussa tai viimeistään toisen asteen oppilaitoksissa. Tämä olisi hyvä keino saada oppi kaikkien tietoisuuteen, vaikka ei jatkaisikaan koulutustaan korkeakouluun. Muutamassa vastauksessa painotettiin sitä, että opettamalla henkilöverotusta, voitaisiin välttyä väärinkäsityksiltä ja tietämättömyydestä johtuvilta ongelmilta. Myös epävarmuus omista veroasioista vähenisi, jos niitä opetettaisiin koulussa. Harmillisesti ”Ei”-vastauksia, ei ollut perusteltu ollenkaan.

Vastaajista selkeä enemmistö oli sen kannalla, että kouluissa opetettaisiin enemmän henkilöverotuksesta. Tämä on todella tärkeä ja kaikkia koskeva aihe, ja verot vaikuttavat jokaisen elämään ja jokaisen tulisi niistä jotain ymmärtää. Henkilöverotusta voisi opettaa jo peruskoulun ylemmillä luokilla, jolloin opetus kohdistuisi kaikille, eikä vain esimerkiksi lukiolaisille tai korkeakouluopiskelijoille. Tämä on vastaajien perusteella selkeä kehittämisen aihe koulutusjärjestelmässä, sillä henkilöverotusta ei opeteta vielä tarpeeksi.

8 YHTEENVETO JA POHDINTA

8.1 Keskeisimmät tulokset

Tutkimuksen tulokset olivat odotusten mukaisia. Oletuksena oli, että korkeakouluopiskelijoiden tiedon taso veroista olisi melko hyvä, ja tutkimuksen tulokset vahvistavat tätä oletusta. Tutkimuksen hyviin tuloksiin voi osaltaan vaikuttaa enemmistön vastaajista opiskelevan tradenomiksi, joten tieto voi olla opintojen kautta saatua tai alan opiskelijoilla voi olla korkeampi kiinnostuksen taso yleisesti talouteen.

Suurimman osan vastaajista tiedot kaikista aihealueiden kysymyksistä olivat hyvät. Aihealueista ansiotuloihin ja verokorttiin liittyvien kysymysten vastaukset olivat parhaimmalla tasolla. Tämä johtuu varmasti suurilta osin siitä, että vastaajat ovat joutuneet aiheeseen tutustumaan olemalla itse työelämässä ja maksamalla veroprosentin osoittaman määrän veroja palkastaan, sekä seuraamaan tulojaan, etteivät ne mene tulorajan yli.

Pääomatuloja oli vain melko pienellä osalla vastaajia, ja heistä suurin osa tiesi, kuinka pääomatuloja verotetaan. Tutkimuksessa ei ollut keskitytty pääomatuloihin tämän enempää juuri siksi, että harvemmalla omassa ystäväpiirissänikään on edes pääomatuloja. Pääomatulojen vähäisyys vastaajien kesken johtuu varmasti monilla siitä, että niitä ei ole vielä keretty hankkimaan opiskelujen aikana suhteellisen pienten tulojen takia tai niihin ei ole ehtinyt perehtymään.

Vaikka perintö- ja lahjaveron maksaminen eivät olleet vielä kovin montaa vastaajaa koskettaneet, olivat vastaajien tiedot niiden maksusta kuitenkin hyvällä tasolla, sillä suurin osa vastaajista tiesi missä tilanteessa ja milloin veroja maksetaan. Vähäiset ”kyllä” vastaukset perintöveron maksamisessa johtuvat varmasti siitä, että tutkimusryhmän jäsenet ovat vielä sen verran nuoria, että perintöasioihin ei ole vielä tarvinnut isommin perehtyä.

Vastaajat, jotka tiesivät jotain joko oman asunnon oston varainsiirtoverosta tai verovapaasta myynnistä olivat suurilta osin tutustuneet oman asunnon ostoon liittyviin verotuksellisiin seikkoihin. Tämä selittyy varmasti sillä, että vastaajat alkavat olla siinä vaiheessa, että oman asunnon ostoa aletaan miettimään esimerkiksi valmistumisen jälkeen.

Suurimman osan vastaajista toive saada henkilöverotuksen opetusta enemmän kouluun oli myös odotettavissa. Aihe on jokaisen elämään vaikuttava, mutta kouluissa sitä ei opeteta vastaajien perusteella tarpeeksi. Tämä tulos oli odotettavissa, sillä koko tämän tutkimuksen aihe lähti liikkeelle sekä omasta, että opiskelijaystäväni kiinnostuksesta henkilöverotusta kohtaan, mutta myös tajutessamme, että tämä on aihe, jota opetetaan selkeästi liian vähän koulussa. Useat vastaajat olivatkin sitä mieltä, että opetusta tästä aiheesta tulisi olla jo peruskoulussa, jotta kaikilla olisi mahdollisuus saada ne tiedot.

8.2 Tutkimuksen luotettavuus

Määrällisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan mitata reliabiliteetilla ja validiteetilla. Molemmat mittaavat tutkimusten laatua ja luotettavuutta. Reliabiliteetti tarkoittaa sitä, että tutkimuksen tulokset pysyvät ja validiteetti sitä, että tulokset ovat uskottavia ja oikeita asioita tutkitaan. Pysyvyyttä tutkimuksen tuloksissa voidaan mitata tekemällä tutkimus uudestaan niin, että saadaan samat tutkimustulokset ja näin vahvistaa jo saadut tutkimustulokset. Validiteetilla taas tarkoitetaan sitä, että saadut tutkimustulokset vastaavat myös käytännön ilmiötä. (Kananen 2014, 259–260.)

Tämän tutkimuksen reliabiliteettia voitaisiin testata tekemällä kysely uudestaan, ja samalla tutkimusryhmällä saataisiin varmasti samanlaisia tuloksia, eli tulosten pysyvyys olisi taattu. Ei ole kuitenkaan suositeltavaa toistaa tutkimusryhmällä samaa tutkimusta. Myöskään samaa asiaa tutkivien mittareiden käyttöä samassa tutkimuksessa ei suositella, sillä se voi hämmentää vastaajia. (Kananen 201, 261.)

Validiteettia tutkittaessa tarkoitetaan, että mitataan oikeaa asiaa, eli mittarin on oltava oikea ja tarkka sekä johtopäätökset on johdettu oikein aineistosta. Varmistamalla tutkimuksen validiteetti tulee käyttää oikeaa tutkimusmenetelmää ja mittaria sekä oikeita asioita mittaamalla. Tämän tutkimuksen osalta validiteettia voitaisiin mitata esimerkiksi tarkastelemalla aineisto- ja sisältövaliditeettia ja todeta tutkimuksen validiteetin olevan hyvä, sillä tutkimuksen kysymykset liittyvät suoraan aikaisemmin käytyyn teoriaan. Ulkoisen validiteetin voisi todeta olevan myös hyvä, sillä tutkimustuloksia voidaan yleistää tutkimusjoukon lisäksi myös muihin Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijoihin tai sieltä vastavalmistuneisiin. (Kananen 2014, 262–264.)

LÄHTEET

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. uud.p. Helsinki. Edita.

Jyväskylän yliopisto. 2015. Määrällinen tutkimus. Viitattu 30.9.2020. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimus-strategiat/maarallinen-tutkimus>

Kananen, J. 2014. Verkkotutkimus opinnäytetyönä laadullisen ja määrällisen verkotutkimuksen opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kela 2019. Opintorahan verotus. Viitattu 8.4.2020. <https://www.kela.fi/opintoraha-verotus>

L 20.12.1996/1118. Ennakkoperintälaki. Säädos säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 18.4.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961118>

L 20.8.1982/633. Korkolaki. Säädos säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 19.4.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1982/19820633>

L 28.12.2017/1070. Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä. Säädos säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 18.4.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20171070#O1L1P2>

L 30.12.1992/1535. Tuloverolaki. Säädos säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 7.4.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>

Myrsky, M., Räbinä, T. 2014. Henkilökohtaisen tulon verotus. 2. uud.p. Helsinki. Talentum.

Niskakangas, H. 2014. Johdatus Suomen verojärjestelmään. 3. uud.p. Helsinki. Talentum.

Ossa, J. 2020. Perintö- ja lahjaverotus käytännössä. Helsinki. Alma Talent.

Räbinä T., Myllymäki J., Myrsky M. 2019. Henkilökohtaisen tulon verotus. 3. uud.p. Helsinki. Alma Talent.

Verohallinto 2015. Ansiotulojen verotus. Viitattu 18.4.2020.
https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48481/ansiotulojen_verotu2/

Verohallinto 2020a. Asunnon ja työpaikan väliset matkat. Viitattu 19.4.2020.
https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/tulot-ja-vahen-nykset/matkakulut/asunnon_ja_tyopaikan_valiset_matka/

Verohallinto 2019a. Ensiasunnon varainsiirtoverovapaus. Viitattu 27.8.2020.
<https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/79875/ensiasunnon-varainsiirtoverovapaus/>

Verohallinto 2019b. Korkotulojen verotus. Viitattu 19.4.2020.
<https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48890/korkotulojen-verotus/>

Verohallinto 2019c. Lahjojen kumulointi. Viitattu 28.4.2020.
<https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48566/lahjojen-kumulointi/>

Verohallinto 2020b. Maksa vero sijoituksista. Viitattu 19.4.2020.
<https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/maksa-vero-sijoituksista/>

Verohallinto 2019d. Matkakustannusten vähentäminen palkansaajan verotuksessa. Viitattu 19.4.2020. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48861/matkakustannusten-v%c3%a4hent%c3%a4minen-palkansaajan-verotuksessa3/>

Verohallinto 2020c. Mikä on vuokratuloa? Viitattu 19.4.2020.
<https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/vuokratulot/mika-on-vuokratuloa/>

Verohallinto 2020d. Mikä verokortti on? Viitattu 8.4.2020.
<https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/verokortti/mika-verokortti-on/>

Verohallinto 2019e. Osakesäästötili. Viitattu 19.4.2020. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osakesaastotili/>

Verohallinto 2019f. Osakesäästötilin verotus. Viitattu 25.4.2020. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/81118/osa-kes%c3%a4%c3%a4st%c3%b6tilin-verotus/>

Verohallinto 2019g. Pääomatuloista tehtävät vähennykset. Viitattu 25.4.2020. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/tulot-ja-vahennykset/paaomatuloista-tehtavat-vahennykse/>

Verohallinto 2019h. Valtion tuloveroasteikko 2020. Viitattu 18.4.2020. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48846/valtion-tulovero-asteikko-2020/>

Verohallinto 2020e. Varainsiirtovero. Viitattu 27.8.2020. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/asuminen/varainsiirtovero/>

Verohallinto 2019i. Verokortti. Viitattu 8.4.2020. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/verokortti/>

Verohallinto 2018. Verollinen vai verovapaa lahja. Viitattu 28.4.2020. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/lahja/verollinen-vai-verovapaa-lahja/#milloin-lahjasta-pitaa-maksaa-veroa>

Verohallinto 2020f. Verotettavan tulon laskeminen henkilöverotuksessa. Viitattu 19.4.2020. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49038/verotettavan-tulon-laskeminen-henkil%c3%b6verotuksessa3/#5.3%20Kunnallisverotuksen%20opintorahav%C3%A4hennys>

Wikström, K., Ossa, J., Urpilainen, M. 2015. Vero-oikeuden yleiset opit. Helsinki. Kauppakamari.

LIITTEET

LIITE 1

Kyselylomakkeen kysymykset

Kysymyslomake opinnäytetyön tutkimusosuuteen *Pakollinen kysymys

1. Ikä *

20

21

22

23

24

25

2. Sukupuoli *

nainen

mies

muu

3. Ala jota opiskelet/oletko työssäkäyvä *

tradenomi

insinööri

sosiaali- ja terveysala

työssäkäyvä

4. Käytkö töissä opintojen ohella? *

kyllä

ei

5. Vuositulot (€) *

alle 10 000

10 000–15 000

15 000–20 000

yli 20 000

6. Määrittele tietosi veroista asteikolla 1-7 (1-Ei ole mitään tietoa, 7-Tiedän paljon veroista) *

1

2

3

4

5

6

7

7. Mistä olet saanut tietosi veroista?

8. Oletko tietoinen veroprosentistasi ja tulorajastasi? *

kyllä

ei

9. Oletko saanut veronpalautuksia? *

kyllä

ei

10. Oletko maksanut jäännösveroa (eli mätkyjä)? *

kyllä

ei

11. Jos vastasit edelliseen kyllä, olitko tietoinen veroprosenttisi tulorajasta? *

kyllä

ei

12. Oletko tietoinen, että voit muuttaa veroprosenttiasi kesken vuoden? *

kyllä

ei

13. Oletko tilannut muutosverokorttia? *

kyllä

ei

14. Oletko tehnyt muutoksia esitetyyn veroilmoitukseen? *

kyllä

ei

15. Tiedätkö mitä verovähennykset ovat? *

kyllä

ei

16. Oletko hakenut verovähennyksiä? *

kyllä

ei

17. Oletko saanut verovähennyksiä? *

kyllä

ei

18. Oletko tietoinen mihin verovähennyksiin olet oikeutettu? *

kyllä

ei

19. Onko sinulla pääomatuloja? *

kyllä

ei

20. Jos vastasit edelliseen kyllä, tiedätkö, miten pääomatuloja verotetaan?

kyllä

ei

21. Oletko maksanut perintöveroa? *

kyllä

ei

22. Tiedätkö, milloin perintöveroa maksetaan? *

kyllä

ei

23. Oletko maksanut lahjaveroa? *

kyllä

ei

24. Tiedätkö, milloin lahjaveroa maksetaan? *

kyllä

ei

25. Oletko tietoinen ensiasunnon varainsiirtoverosta? *

kyllä

ei

26. Oletko tietoinen oman asunnon verovapaan myynnin vaatimuksista? *

kyllä

ei

27. Jos vastasit kahteen edelliseen tai jompaan kumpaan kyllä, oletko harkinnut oman asunnon ostoa ja tutkinut siihen liittyviä verotuksellisia seikkoja?

kyllä

ei

28. Haluaisitko, että henkilöverotusta opetettaisiin enemmän koulussa? *

kyllä

ei

29. Perustele lyhyesti vastauksesi edelliseen kysymykseen. *